

mulier instituut

Behoefte aan overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard

Inzicht in de behoefte aan overdekt zwemwater nu (2020) en in de toekomst (2030 en 2040)

Corry Floor

Daniëlle Ruikes

Merle Schots

Remco Hoekman

Behoefte aan overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard

Inzicht in de behoefte aan overdekt zwemwater nu (2020) en in de toekomst (2030 en 2040)

In opdracht van de gemeente Hoeksche Waard

Corry Floor
Daniëlle Ruikes
Merle Schots
Remco Hoekman

© Mulier Instituut
Utrecht, juli 2020

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**4**
1.1	Doel- en vraagstelling	4
1.2	Planningsinstrument zwembaden	4
1.3	Leeswijzer	4
2.	**Trends en ontwikkelingen**	**5**
2.1	Bevolkingsontwikkeling	5
2.2	Sport- en zwemdeelname	7
2.3	Ontwikkeling accommodatiegebruik	8
3.	**Aanbod**	**10**
3.1	Capaciteit	10
3.2	Programmering	17
4.	**Verzorgingsgebied**	**19**
5.	**Behoefte aan zwemwater**	**22**
5.1	Behoefte op basis van het huidige aanbod	22
5.2	Behoefte op basis van voorbeeldprogrammering	30
5.3	Afweging behoefte huidige programmering en voorbeeldprogrammering	32
6.	**Scenario's De Waterstee**	**34**
6.1	Sluiting De Waterstee?	34
6.2	Huidige vorm of nieuwbouw?	36
6.3	Locatie	38
6.4	Conclusie	40
7.	**Conclusie**	**42**
Bijlagen		**45**
Bijlage 1 – Huidige programmering gemeentelijke zwembaden in Hoeksche Waard		45
Bijlage 2 - Uitgangspunten planningsinstrument zwemwater		47
Bijlage 3 – Reisafstanden basisscholen naar dichtstbijzijnde zwembaden		50
Bijlage 4 – Voorbeeldprogrammering blokkenschema		51

1. Inleiding

De gemeente Hoeksche Waard is in januari 2019 gevormd door een samenvoeging van vijf gemeenten. In 2018 is door de toenmalige gemeente Cromstrijen besloten dat het verouderde zwembad De Waterstee vervangen zal worden door een nieuw zwembad. De overige vier gemeenten hebben ingestemd met dit voorstel. Inmiddels, nu de gemeenten zijn samengevoegd, is de behoefte ontstaan bij de gemeente om meer inzicht te verkrijgen in de behoefte aan zwemwater om zo het besluit om zwembad De Waterstee te vervangen te toetsen.

1.1 Doel- en vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om meer zicht te krijgen op de behoefte aan overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard teneinde uitspraken te kunnen doen over het benodigde zwemwater en het aantal zwembaden in de gemeente. Hiervoor stellen wij de volgende onderzoeksvragen op:

1. Wat is het huidige aanbod van de overdekte zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard?
2. Wat is het verzorgingsgebied van de overdekte zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard?
3. Wat zijn de ervaringen van betrokkenen ten aanzien van het huidige aanbod van zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard?
4. Wat is de huidige en toekomstige (2030 en 2040) vraag naar overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard?
5. Welk scenario's ter vernieuwing van zwemwater zijn wenselijk voor de toekomst van de gemeente Hoeksche Waard?

1.2 Planningsinstrument zwembaden

Om inzicht te geven in de behoefte aan zwemwater nu en in de toekomst, wordt in dit onderzoek gebruikgemaakt van een planningsinstrument overdekt zwemwater. Dit planningsinstrument, ontwikkeld door het Mulier Instituut in samenwerking van de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en Werkgevers in Zwembaden en Zwemscholen (WiZZ), geeft op basis van landelijk verkregen data en lokaal beschikbare cijfers inzicht in het benodigde zwemwater nu en in de toekomst. Aangezien zwemwater ingezet kan worden voor verschillende activiteiten, is het van belang niet één planningsnorm te hanteren, maar een instrument te gebruiken waarin verschillende activiteiten worden onderscheiden en separaat van elkaar worden berekend. De activiteiten die worden onderscheiden zijn:

- Leren zwemmen (leszwemmen en schoolzwemmen)
- Zwemsport
- Banenzwemmen
- Doelgroepenzwemmen
- Pretzwemmen

1.3 Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd: hoofdstuk 2 gaat in op bevolkingsprognoses en relevante ontwikkelingen in sport- en zwemdeelname, als basis voor het onderzoek. In hoofdstuk 3 is het aanbod aan overdekt zwemwater in kaart gebracht. Hierbij is aandacht voor zowel capaciteit als programmering. In hoofdstuk 4 worden de verzorgingsgebieden van de zwembaden inzichtelijk gemaakt aan de hand van een afstandsanalyse. Hoofdstuk 5 bevat de kwantitatieve berekeningen om inzicht te geven in de zwemwaterbehoefte in de gemeente Hoeksche Waard en neemt hierbij de lokale context mee, op basis van gesprekken en ontvangen lokale data. In hoofdstuk 6 volgen de scenario's voor de toekomst. Tot slot volgen in hoofdstuk 7 de samenvatting en conclusies van het onderzoek, waarbij antwoord wordt gegeven op de onderzoeksvragen.

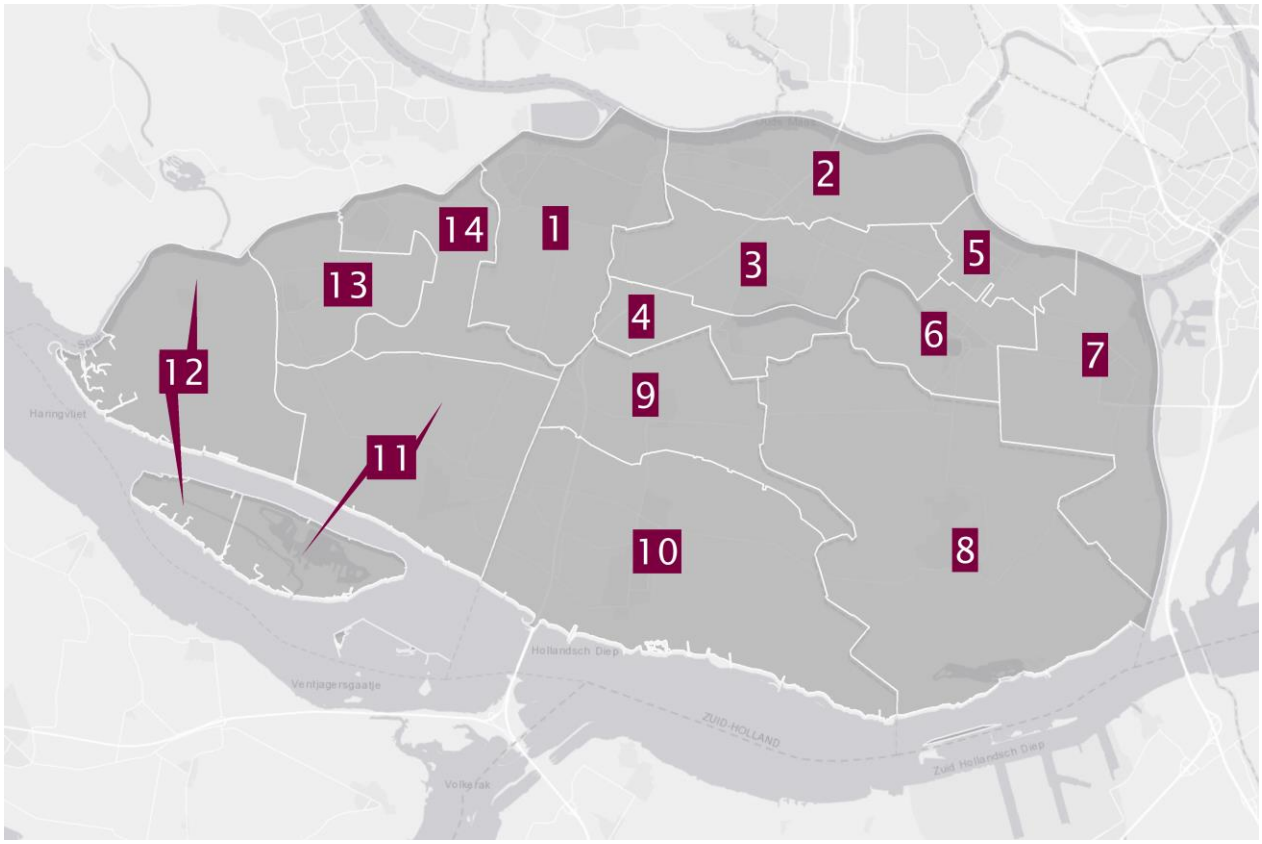
2. Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de bevolkingsontwikkeling van de gemeente Hoeksche Waard en de prognoses voor de bevolkingsontwikkeling. Daarnaast worden landelijke trends en ontwikkelingen uiteengezet over sport- en zwemdeelname en wordt de ontwikkeling in accommodatiegebruik weergegeven.

2.1 Bevolkingsontwikkeling

De gemeente Hoeksche Waard bestaat sinds 2019 en is gevormd uit de voormalige gemeenten Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen. De gemeente bestaat uit 14 kernen (kaart 2.1). Oud-Beijerland is qua inwonertallen verreweg de grootste kern van de gemeente. Bijna 30 procent van de inwoners van de gemeente Hoeksche Waard woont in deze kern.

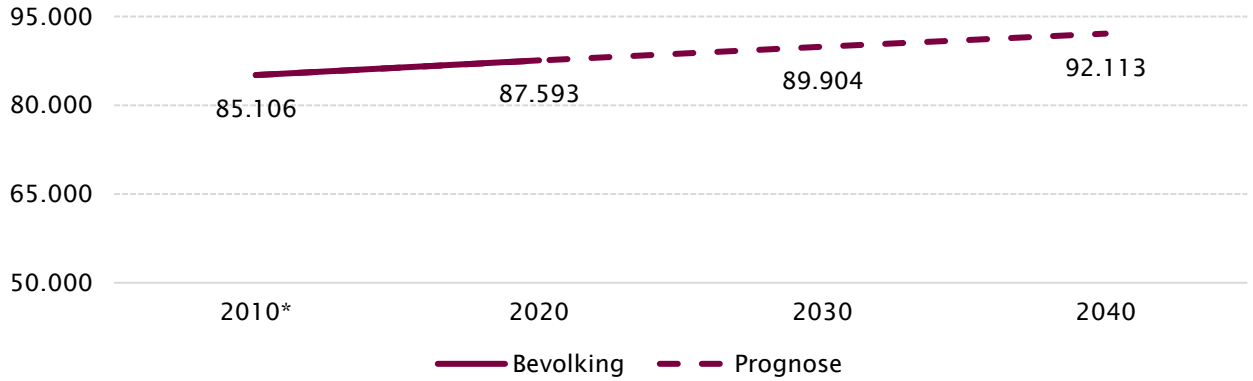
Kaart 2.1 Kernen van de gemeente Hoeksche Waard in 2020

Legenda: 1. Oud-Beijerland; 2. Heinenoord; 3. Mijnsheerenland; 4. Westmaas; 5. Puttershoek; 6. Maasdam; 7. 's-Gravendeel; 8. Strijen; 9. Klaaswaal; 10. Numansdorp; 11. Zuid-Beijerland; 12. Goudswaard; 13. Piershil; 14. Nieuw-Beijerland.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

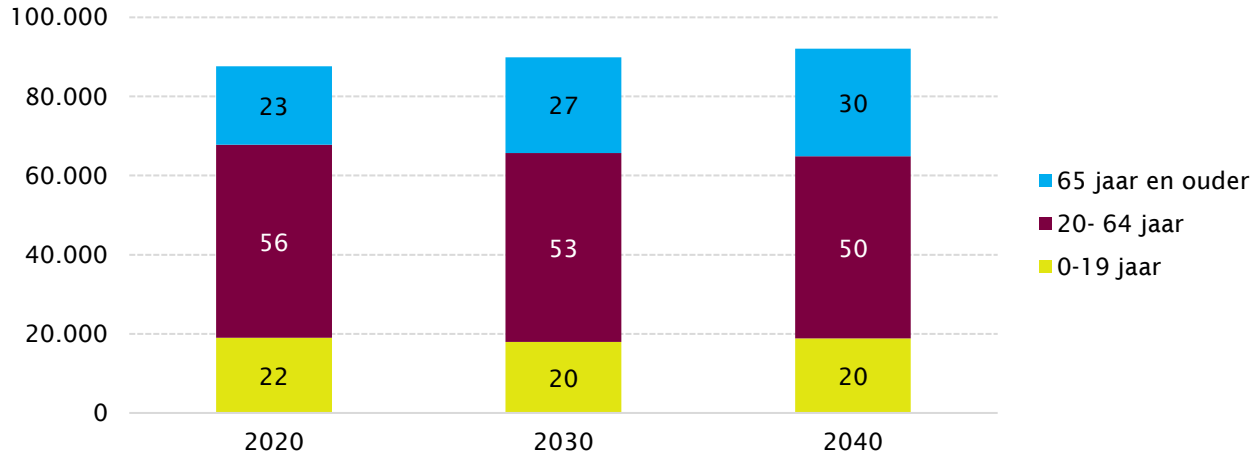
De gemeente Hoeksche Waard kent een stijgend aantal inwoners, van ruim 85.000 inwoners in de toenmalige gemeenten in 2010 naar ruim 87.500 inwoners nu. De verwachting is dat het inwonertal van de gemeente blijft groeien[1]. In 2040 zijn er ongeveer 5 procent meer inwoners dan in 2020. Deze groei is echter niet gelijk voor alle leeftijdsgroepen. De gemeente Hoeksche Waard krijgt, naar verwachting, te maken met vergrijzing. De 65-plussers maken nu 23 procent uit van de bevolking, in 2040 is dit 30 procent (figuur 2.2). Absoluut gezien zijn de 65-plussers ook de enige groep met een stijgend bevolkingsaantal. Het aantal 0-19-jarigen daalt licht, de daling van de 20-64-jarigen is iets sterker.

Figuur 2.1 Bevolkingsontwikkeling gemeente Hoeksche Waard (in aantallen)

Bron: Gemeente Hoeksche Waard, 2020; CBS, 2020; Bewerking: Mulier Instituut.
* In 2010 bestond de gemeente Hoeksche Waard nog niet, dit is een optelling van de toenmalige gemeenten: Binnenmaas, Cromstrijen, 's-Gravendeel, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen.

Figuur 2.2 Bevolking gemeente Hoeksche Waard naar leeftijdscategorie in 2020, 2030 en 2040 (in procenten)

Bron: Gemeente Hoeksche Waard, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Uitgesplitst naar de kernen van de gemeente valt op dat naar verwachting het inwonertal van de kern Oud-Beijerland gelijk blijft aan het huidige inwonertal (tabel 2.1). De stijging van het aantal inwoners is het grootst in Numansdorp, Puttershoek en Nieuw-Beijerland. Dat betekent dat de groei niet aan één kant van de gemeente plaatsvindt, maar dat zowel in het noorden, oosten en westen gebieden van groei zijn.

[1] In dit onderzoek is gebruikgemaakt van doorgerekende bevolkingsprognoses door Henk Jan van den Bergh op basis van de woningvoorraad van de gemeente.

Tabel 2.1 Inwoners gemeente Hoeksche Waard uitgesplitst naar kern in 2020, 2030 en 2040

Kern	2020	2030	2040	*Verandering 2030 t.o.v. 2020 in %*	*Verandering 2040 t.o.v. 2020 in %*
Oud-Beijerland	24.621	24.520	24.621	*-0,4*	*0,0*
Numansdorp	8.971	9.798	10.305	*9,2*	*14,9*
s-Gravendeel	8.899	9.221	9.379	*3,6*	*5,4*
Strijen	8.741	9.134	9.527	*4,5*	*9,0*
Puttershoek	7.161	7.715	8.082	*7,7*	*12,9*
Mijnsheerenland	4.684	4.695	4.773	*0,2*	*1,9*
Klaaswaal	4.192	4.074	4.276	*-2,8*	*2,0*
Nieuw-Beijerland	4.115	4.362	4.571	*6,0*	*11,1*
Heinenoord	3.615	3.763	3.806	*4,1*	*5,3*
Zuid-Beijerland	3.559	3.550	3.535	*-0,3*	*-0,7*
Maasdam	3.240	3.186	3.214	*-1,7*	*-0,8*
Westmaas	2.072	2.098	2.127	*1,2*	*2,6*
Goudswaard	2.030	2.058	2.179	*1,4*	*7,3*
Piershil	1.694	1.732	1.718	*2,2*	*1,4*
Totaal	**87.594**	**89.904**	**92.113**	***2,6***	***5,2***

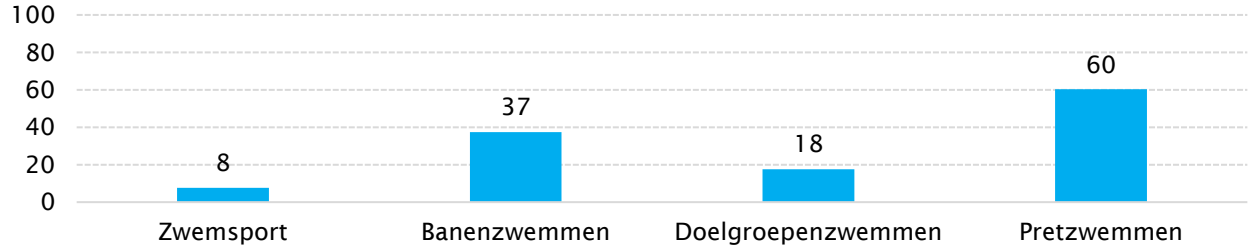
Bron: Gemeente Hoeksche Waard, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

2.2 Sport- en zwemdeelname

Nederland

Het landelijke sportdeelnamecijfer voor maandelijkse deelname is al een aantal jaren stabiel (circa 75%), evenals de mate waarin de Nederlander lid is van een sportvereniging (circa 30%). Ongeveer één op de vijf Nederlandse volwassenen en twee op de vijf kinderen zwemt wel eens in een overdekt zwembad in Nederland. De activiteit die men uitvoert in het zwembad verschilt (figuur 2.3). Ook naar leeftijd zijn grote verschillen te zien. Ouderen (65+ jaar) doen bijvoorbeeld vaker aan doelgroepenzwemmen en minder vaak aan pretzwemmen. Terwijl volwassenen in de leeftijd 25-44 jaar juist vaak aan pretzwemmen doen. Daarnaast is er nog een verschil in frequentie. Recreatieve zwemmers zwemmen minder vaak dan bijvoorbeeld banenzwemmers (Floor et al., 2020[2]).

Figuur 2.3 Activiteiten die volwassenen die zwemmen uitvoeren in 2018 (in procenten)

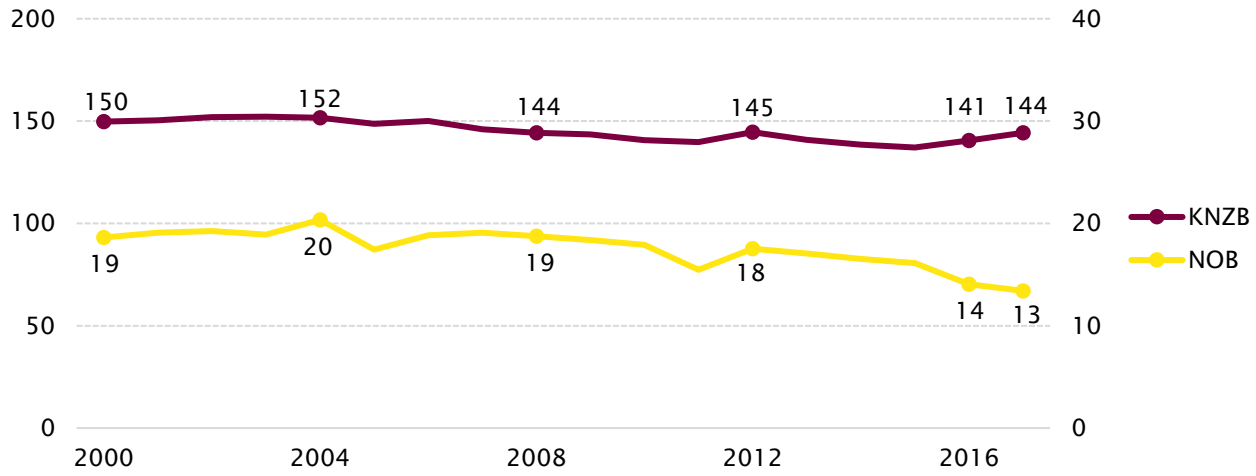
Bron: Floor et al., 2020.

[2] Floor, C., Wezenberg-Hoenderkamp, K. & Hoekman, R. (2020). *Planningsinstrument zwembaden: instrumentarium voor behoeftebepaling aan overdekt zwemwater binnen gemeenten en regio's.* Utrecht: Mulier Instituut.

Van de georganiseerde zwemsport kan een meer specifiek beeld worden verkregen door te kijken naar het lidmaatschap van de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB), de Reddingsbrigade en de Nederlandse Onderwatersportbond (NOB). Het aantal leden bij de KNZB is de laatste jaren gestegen, na een aantal jaar van daling. In 2015 waren 138.000 leden aangesloten bij de KNZB, in 2017 waren 144.000 mensen lid (figuur 2.4). Het gaat hierbij om bijna 67.000 senioren (18 jaar en ouder) en ruim 77.000 junioren (t/m 17 jaar).

In dezelfde figuur staan ook de ledenaantallen van de NOB. Bij deze bond is sprake van een daling van het ledental. Van bijna 19.000 leden in 2000 naar 13.500 leden in 2017. In 2017 kende de bond ruim 12.000 seniorleden en bijna 1.500 juniorleden. Het aantal junioren is sinds 2000 gestegen (+51%), het aantal senioren is gedaald (-29%). In de figuur zijn de ledentallen van de Reddingsbrigade Nederland niet opgenomen. Deze aantallen zijn sinds 2012 bijgehouden en laten een stabiel aantal zien van ongeveer 23.000 leden die bij de bond zijn aangesloten. In de ledenaantallen is wel een verschuiving te zien naar meer senioren (+30%) en minder junioren (-23%).

Figuur 2.4 Aantal lidmaatschappen bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB; linkeras) en de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB; rechteras) in de periode 2000–2017 (aantallen x 1.000)

Bron: NOC*NSF, 2000-2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Hoeksche Waard

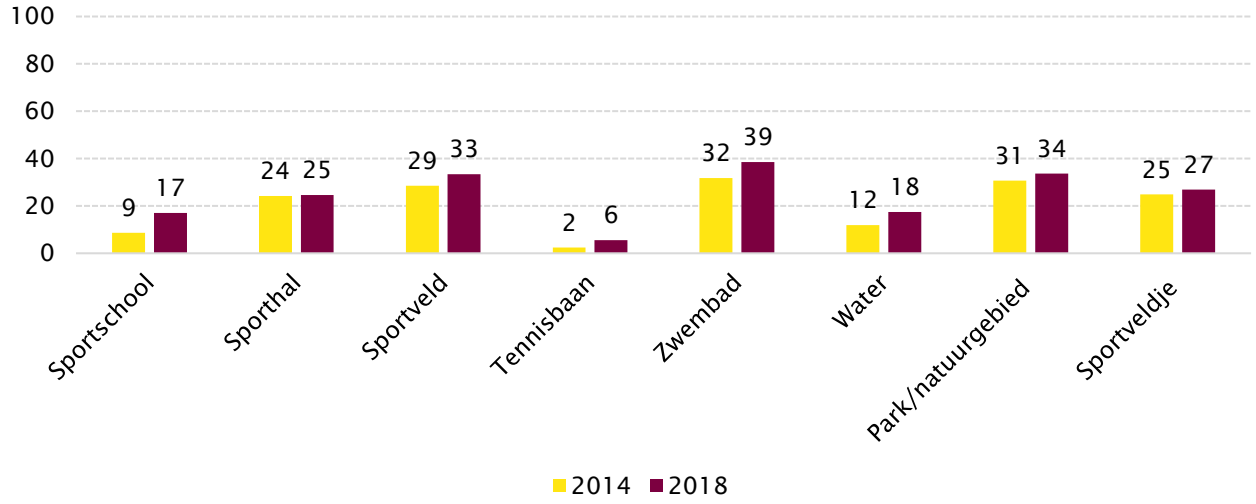
In dit onderzoek is geen specifiek zicht op de sport- en zwemdeelname voor de gemeente Hoeksche Waard. Wel is op basis van landelijke bronnen het ledental van de verenigingen aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB) bekend. In de gemeente Hoeksche Waard is deze informatie nog niet op het niveau van de herindeelde gemeente beschikbaar. Wel is voor de voormalige gemeenten inzichtelijk gemaakt wat het percentage van de bevolking is dat lid is van een KNZB-vereniging: Binnenmaas 0,7 procent, Cromstrijen 0,8 procent, Korendijk 0,3 procent, Oud-Beijerland 0,7 procent en Strijen 0,6 procent. Landelijk is 0,8 procent van de bevolking lid van een KNZB vereniging (RIVM, 2019).

2.3 Ontwikkeling accommodatiegebruik

Om goede voorspellingen te kunnen doen over de behoefte aan sportaccommodaties, is gekeken naar de trendmatige ontwikkelingen van het gebruik van sportaccommodaties en hoe dit van invloed is op de toekomstige behoefte.

Als we kijken naar het gebruik van sportaccommodaties, wordt door kinderen het meest gebruikgemaakt van het zwembad, een park en het sportveld (figuur 2.5). Het zwembad is de meest genoemde sportaccommodatie; dit valt te verklaren doordat bijna alle kinderen in Nederland op zwemles gaan. Het gebruik van het zwembad als sportaccommodatie kent in 2018 ten opzichte van 2014 een stijging. Deze trend is vergelijkbaar met het gebruik van andere sportaccommodaties.

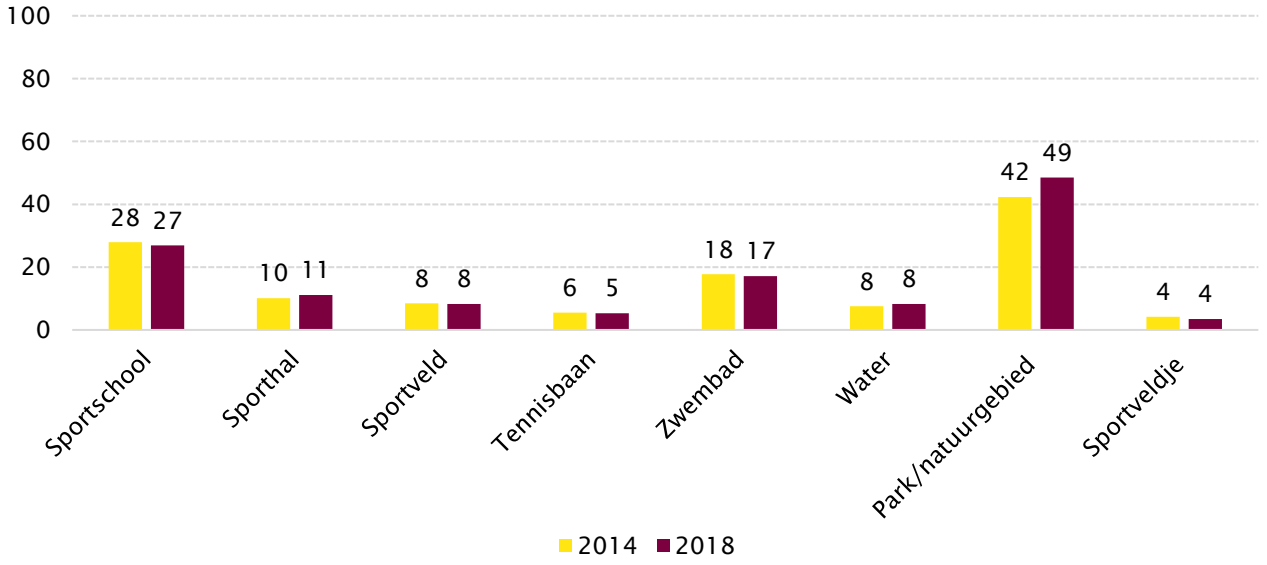
Figuur 2.5 Gebruik van typen accommodaties voor sportbeoefening door kinderen en jongeren (4–18 jaar) in 2014 en 2018 (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), 2014 en 2018 (Mulier Instituut).

Volwassenen hebben een veel groter gebruik van de openbare ruimte en de sportschool. Het zwembad komt qua accommodatiegebruik voor sportbeoefening op de derde plek (figuur 2.6). Bij volwassenen is voor de meeste accommodaties een daling te zien in het gebruik in 2018 ten opzichte van 2014. Alleen het gebruik van het park/natuurgebied is sterk gestegen.

Figuur 2.6 Gebruik van typen accommodaties voor sportbeoefening door volwassenen in 2014 en 2018 (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), 2014 en 2018 (Mulier Instituut).

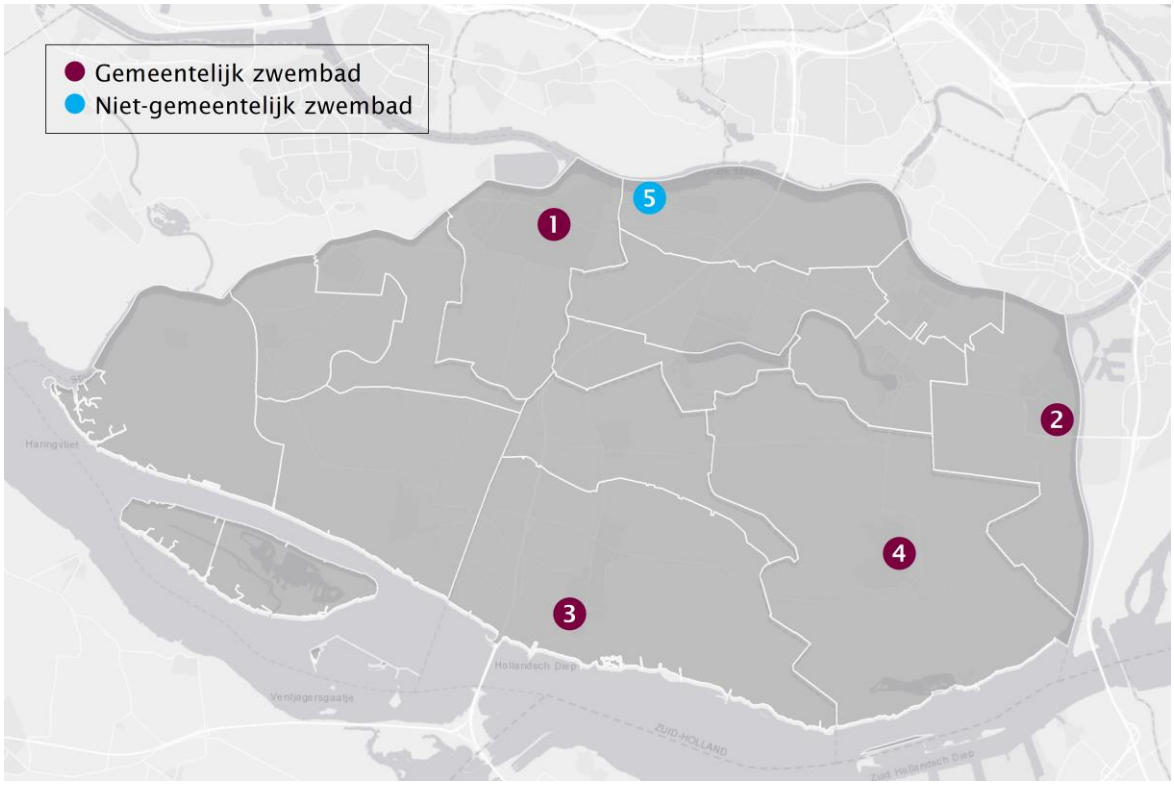
3. Aanbod

3.1 Capaciteit

In de gemeente Hoeksche Waard zijn vier gemeentelijke zwembaden: De Boogerd, De Wellen, De Waterstee en Laco Strijen. De Boogerd in Oud-Beijerland is in 1984 gebouwd. Het gebouw is volgens de zwembadmanager in goede staat, maar technisch dient er wel onderhoud te worden gepleegd. Het zwembad bestaat uit een wedstrijdbassin van 25-meter met 6-banen en een springplank, een recreatiebassin van 157m^2 met uitzwemgedeelte naar buiten, speelelementen en een glijbaan. Daarnaast zijn er nog twee peuterbassins binnen en een peuterbassin buiten met ligweide. De Wellen in 's-Gravendeel is in 1980 gebouwd en bestaat alleen uit een wedstrijdbassin van 5-banen van 25-meter met een glijbaan. In dit zwembad is groot onderhoud noodzakelijk om het zwembad in de toekomst te blijven exploiteren. De Wellen en De Boogerd worden beiden door Bres Accommodaties geëxploiteerd. De Waterstee in Numansdorp is het oudste zwembad. Dit zwembad stamt uit de jaren '70 en wordt geëxploiteerd door Sportfondsen. Het zwembad bestaat uit een klein instructiebassin en een 4-baans 25-meter wedstrijdbassin met springplank en glijbaan. Laco Strijen is meer recent gebouwd in 1991. Naast het zwembad is er ook een sporthal op deze locatie, deze sporthal is al wel eerder gebouwd, namelijk in 1973. Het zwembad is later bijgebouwd. Dit zwembad bestaat uit een 5-baans 25-meter wedstrijdbassin en een recreatiebassin van ongeveer 250m^2 met speelelementen, een glijbaan, een stroomversnelling, whirlpool en Turks stoombad.

In de gemeente bevindt zich ook nog een overdekt zwembad dat wordt gebruikt door een zwemschool, Swimmin in Heinenoord. Dit zwembad bestaat uit een klein instructiebassin van ongeveer 60m^2. In dit onderzoek wordt het zwembad bij Swimmin meegenomen als het gaat om aanbod voor leszwemmen. Kaart 3.1 geeft inzicht in alle overdekte zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard.

Kaart 3.1 Overdekte zwembaden in gemeente Hoeksche Waard in 2020

Legenda: 1. De Boogerd; 2. De Wellen; 3. De Waterstee; 4. Laco Strijen; 5. Swimmin.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Gemeente Hoeksche Waard

Niet al het zwemwater is geschikt voor alle activiteiten (leren zwemmen, zwemsport, banenzwemmen, doelgroepenzwemmen en pretzwemmen). Tabel 3.1 geeft inzicht in de definities die in deze rapportage worden gehanteerd om vast te stellen welk zwemwater geschikt is voor de verschillende activiteiten (Floor et al., 2020). Zo geldt voor de zwemsport bijvoorbeeld dat de temperatuur maximaal 28 graden mag zijn en is voor banenzwemmen minimaal een 20-meter bassin noodzakelijk.

Tabel 3.1 Definitie geschikt zwemwater

Activiteit	Lengte	Breedte	Oppervlakte	Diepte	Temperatuur
Leren zwemmen	Variabel	variabel	65 m^2	De genoemde oppervlakte moet minimaal 0,6m zijn.	27+ graden
Zwemsport	25, 33, 35 of 50m	Veelvoud van 2,5m		Minimaal 1,10+ m	Max. 28,5 graden
Doelgroepen		Variabel	72 m^2	De genoemde oppervlakte moet minimaal 0,6+ m	27+ graden
Banenzwemmen	20 meter of meer	Variabel		Minimaal 1,10+ m	27+ graden
Pretzwemmen					27+ graden

De activiteit leren zwemmen bestaat uit leszwemmen en schoolzwemmen. Leszwemmen zijn de uren waarop kinderen oefenen om het zwem-ABC te behalen. Schoolzwemmen bestaat uit uren waarop scholen gebruik maken van het zwembad al dan niet met de bedoeling om het zwemdiploma te halen. In Hoeksche Waard wordt in alle zwembaden leszwemmen aangeboden. De wedstrijdbassins in alle baden zijn hiervoor geschikt, daarnaast wordt in De Waterstee ook het instructiebassin ingezet en in Laco Strijen het recreatiebassin. Naast de gemeentelijke zwembaden wordt bij Swimmin ook leszwemmen aangeboden, maar geen schoolzwemmen. Op dit moment wordt in de gemeente Hoeksche Waard in De Wellen en De Waterstee ook schoolzwemmen aangeboden. Vanuit de vroegere gemeenten is dit aanbod behouden. In dit onderzoek worden enkele toekomstige scenario's voor het schoolzwemmen doorgerekend (paragraaf 5.1), omdat de gemeente Hoeksche Waard na de gemeentelijke herindeling op zoek is naar een uniforme manier voor het inrichten van schoolzwemmen voor de hele gemeente.

Zwemsport bestaat uit activiteiten die te maken hebben met het zwemmen in verenigingsverband. Dit kan een competitief karakter hebben, maar dat hoeft niet het geval te zijn. Sporten die worden meegenomen in dit onderzoek zijn: wedstrijd- en masterzwemmen, waterpolo, duiken, schoonspringen, synchroonzwemmen en zwemmend redden. Alle wedstrijdbassins in de gemeente Hoeksche Waard zijn geschikt voor een of meer van deze activiteit. Hierbij moet wel worden vermeld dat de zwembaden gedurende de week niet altijd een optimale temperatuur hebben voor de zwemsport. In het begin van de week is de temperatuur vaak hoger om ook te kunnen voorzien in doelgroepactiviteiten voor kleine kinderen en ouderen. Naar het weekend toe wordt deze temperatuur naar beneden gebracht, zodat de zwembassins beter geschikt zijn voor de zwemsport. In De Boogerd, Laco Strijen en De Wellen worden ook wedstrijden voor wedstrijdzwemmen en/of waterpolo georganiseerd. De Waterstee is qua afmetingen niet geschikt voor wedstrijden van de zwemsport.

Banenzwemmen is een activiteit die veelal individueel wordt beoefend en is vaak gericht op het in stand houden van/bevorderen van de conditie. Banenzwemmen wordt op diverse niveaus beoefend. Zowel op een laagdrempelige manier, waarbij mensen ook (of grotendeels) komen zwemmen voor het sociale aspect, als op een meer sportieve manier waarbij mensen soms meerdere keren per week banenzwemmen. De wedstrijdbassins in de gemeentelijke zwembaden zijn geschikt voor deze activiteit.

De recreatiebassins en het instructiebassin zijn te klein, te ondiep of niet in te delen in zwembanen, waardoor ze niet geschikt zijn.

Doelgroepenzwemmen is een verzamelnaam voor veel verschillende activiteiten in het zwembad waarbij een instructeur lesgeeft aan volwassenen/kinderen. Typische voorbeelden zijn activiteiten zoals aquasporten, Meer Bewegen Voor Ouderen, ouder-kindzwemmen of therapiezwemmen. Vanwege de diversiteit van deze activiteiten, kan de gewenste/benodigde temperatuur en diepte van het bassin soms sterk verschillen. In de praktijk wordt in alle bassins in de gemeente Hoeksche Waard doelgroepactiviteiten aangeboden. Hierbij valt wel op dat de recreatiebassins eerder worden ingezet voor ouder-kindzwemmen en activiteiten voor ouderen. In de wedstrijdbassins vinden de meer sportieve aquasporten plaats.

In dit onderzoek wordt door middel van de term pretzwemmen de uren aangeduid waarbij recreatief kan worden gezwommen, maar waar het geen banenzwemmen of doelgroepenactiviteit betreft. Pretzwemmen wordt idealiter in een zwembad aangeboden met mogelijkheden tot vermaak. Denk hierbij aan een recreatief bassin met attractieve vormen, een stroomversnelling of een glijbaan. Ook kan pretzwemmen in een niet-recreatief bassin aantrekkelijk worden gemaakt door het aanbieden van speelattributen in het water. Voor volwassenen kunnen faciliteiten als whirlpool of sauna aanwezig zijn. In de zomer speelt ook de mogelijkheid tot zwemmen in de openlucht een belangrijke rol. De Boogerd en Laco Strijen hebben allebei een apart recreatiebassin en speelmogelijkheden in het zwembad. Bij zwembad De Boogerd is ook de mogelijkheid om gebruik te maken van de buitenruimte met ligweide en peuterbassin. De Wellen en De Waterstee zijn wat betreft pretzwemmen minder aantrekkelijk.

Naast de overdekte zwembaden zijn in de gemeente Hoeksche Waard ook twee openluchtzwembaden waar in de zomerperiode gerecreëerd kan worden (niet opgenomen in tabel 3.2). In de gemeente Hoeksche Waard zijn twee openluchtzwembaden gevestigd: Recreatieoord Binnenmaas en buitenzwembad Het Centrum. Recreatieoord Binnenmaas bestaat uit drie grote bassins van verschillende dieptes, een klein peuterbad, vier glijbanen en een grote ligweide. Buitenzwembad Het Centrum bestaat uit één bassin opgedeeld in twee delen met verschillende dieptes en een klein peuterbassin. De ligweide bij dit zwembad is een stuk kleiner.

Tabel 3.2 Capaciteit (in m²) overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard uitgesplitst naar activiteit

	De Boogerd		De Wellen	De Waterstee		Laco Strijen		Swimmin	
	WB	RB	WB	WB	IB	WB	RB	IB	**Totaal**
Totaal	**350**	**157**	**312,5**	**250**	**80**	**312,5**	**273**	**62,5**	**1.798**
Oppervlakte overdekt zwemwater (m²)									
Leren zwemmen	350	0	312,5	250	80	312,5	250[3]	62,5	**1.618**
Zwemsport	350	0	312,5	250	0	312,5	0	0	**1.225**
Banenzwemmen	350	0	312,5	250	0	312,5	0	0	**1.225**
Doelgroepenzwemmen	350	157	312,5	250	80	312,5	250	0	**1.712**
Pretzwemmen	350	157	312,5	250	80	312,5	273	0	**1.735**

WB: Wedstrijdbassin; RB: Recreatiebassin; IB: Instructiebassin.

[3] Vanwege de vorm van het recreatiebassin is ervoor gekozen om 250m² geschikt te achten voor andere activiteiten dan pretzwemmen.

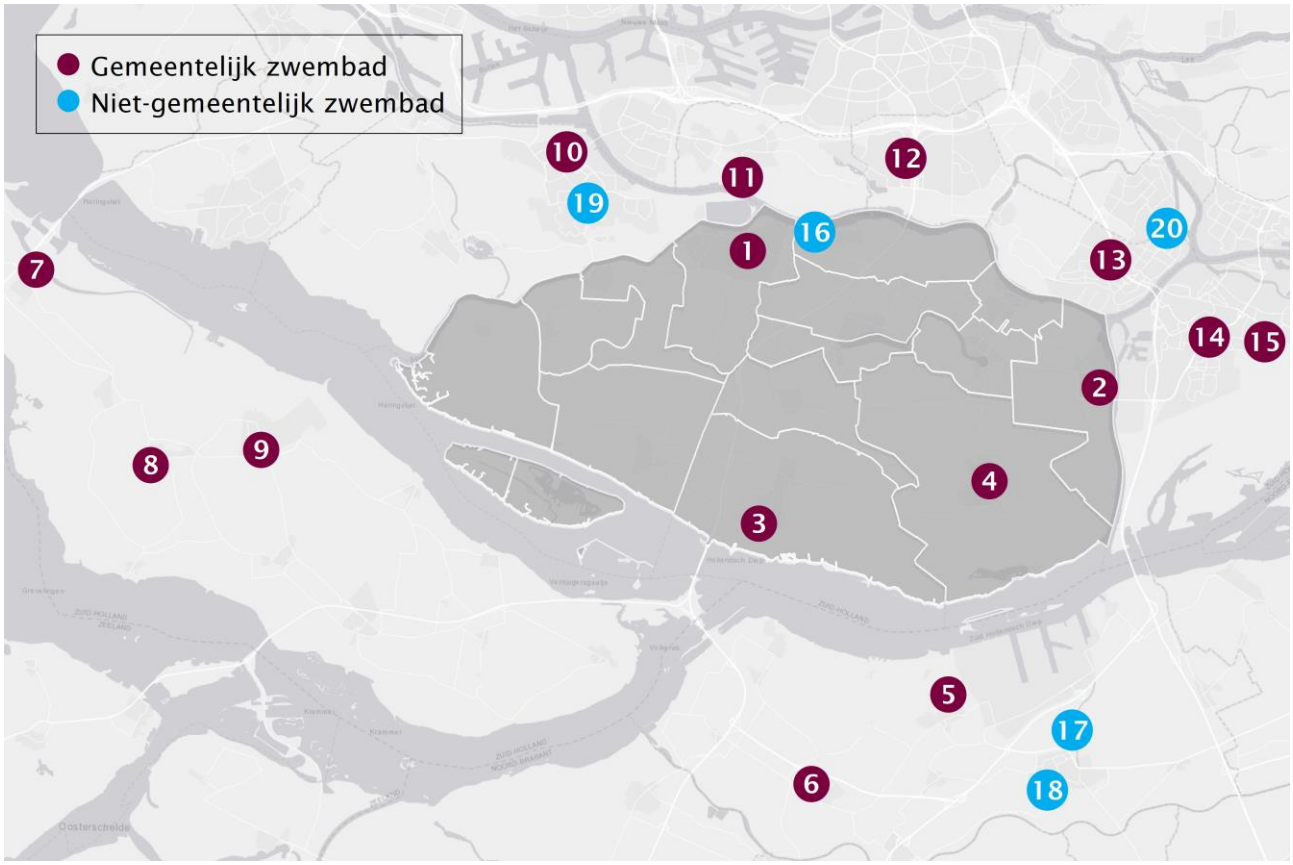
Buurgemeenten

Overdekte zwembaden

De gemeente Hoeksche Waard wordt omgeven door veel gemeenten. In al deze gemeenten zijn ook zwembaden gevestigd (kaart 3.2). In deze paragraaf wordt inzichtelijk gemaakt wat de capaciteiten van deze zwembaden zijn om een regionaal beeld te kunnen schetsen van het aanbod aan zwemwater. De capaciteit zwemwater is ingedeeld op basis van de eerder opgestelde definitie geschikt zwemwater, hiervoor is niet naar de programmering van de zwembaden gekeken.

De gemeenten Albrandswaard en Barendrecht beschikken over één openbaar zwembad. In Dordrecht, Nissewaard en Zwijndrecht zijn twee zwembaden gevestigd. In Nissewaard en Zwijndrecht gaat het om één gemeentelijk zwembad en één zwembad bij een fitnessaccommodatie. In Dordrecht zijn twee gemeentelijke zwembaden. Goeree-Overflakkee heeft drie gemeentelijke zwembaden. In Moerdijk zijn twee gemeentelijke zwembaden en twee zwembaden bij fitnessaccommodaties gevestigd (tabel 3.3).

Kaart 3.2 Overdekte zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard en in de buurgemeenten in 2020

Legenda: Gemeentelijk: 1. De Boogerd; 2. De Wellen; 3. De Waterstee; 4. Laco Strijen; 5. De Niervaert; 6. De Oester; 7. 't Zuiderdiep; 8. De Gooye; 9. Recreatiecentrum de Staver; 10. Rivierabad; 11. Zwem- en recreatiebad Albrandswaard; 12. Inge de Bruijn Sportfondsenbad; 13. Sportfondsen De Hoge Devel; 14. Sportboulevard Dordrecht; 15. Zwembad de Dubbel.
Niet-gemeentelijk: 16. Swimmin; 17. SGZ Sport & Welness; 18. Fysiowave; 19. Delta Sportcentrum; 20. Capital Sports Zwijndrecht.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Tabel 3.3 Capaciteit (in m²) overdekte zwembaden gemeente Hoeksche Waard en buurgemeenten totaal en per 100 inwoners

	Hoeksche Waard	Albrandswaard	Barendrecht	Dordrecht	Goeree-Overflakkee	Moerdijk	Nissewaard	Zwijndrecht
Inwonertal	87.401	25.590	48.714	119.284	50.049	37.129	85.219	44.737
Aantal zwembaden	5	1	1	2	3	4	2	2
Oppervlakte overdekt zwemwater (m²)								
Leren zwemmen	1.618	313	735	1.811	947	833	1.091	1.285
Zwemsport	1.225	0	375	1.050	250	0	500	375
Banenzwemmen	1.225	313	375	1.300	750	313	800	375
Doelgroepenzwemmen	1.712	313	735	1.811	947	768	1.091	1.285
Pretzwemmen	1.735	313	735	1.811	947	603	1.000	1.125
Oppervlakte per 100 inwoners (m2)								
Leszwemmen	1,9	1,2	1,5	1,5	1,9	2,2	1,3	2,9
Zwemsport	1,4	0,0	0,8	0,9	0,5	0,0	0,6	0,8
Banenzwemmen	1,4	1,2	0,8	1,1	1,5	0,8	0,9	0,8
Doelgroepenzwemmen	2,0	1,2	1,5	1,5	1,9	2,1	1,3	2,9
Pretzwemmen	2,0	1,2	1,5	1,5	1,9	1,6	1,2	2,5

Bron: navraag Mulier Instituut bij verschillende zwembaden in 2020.

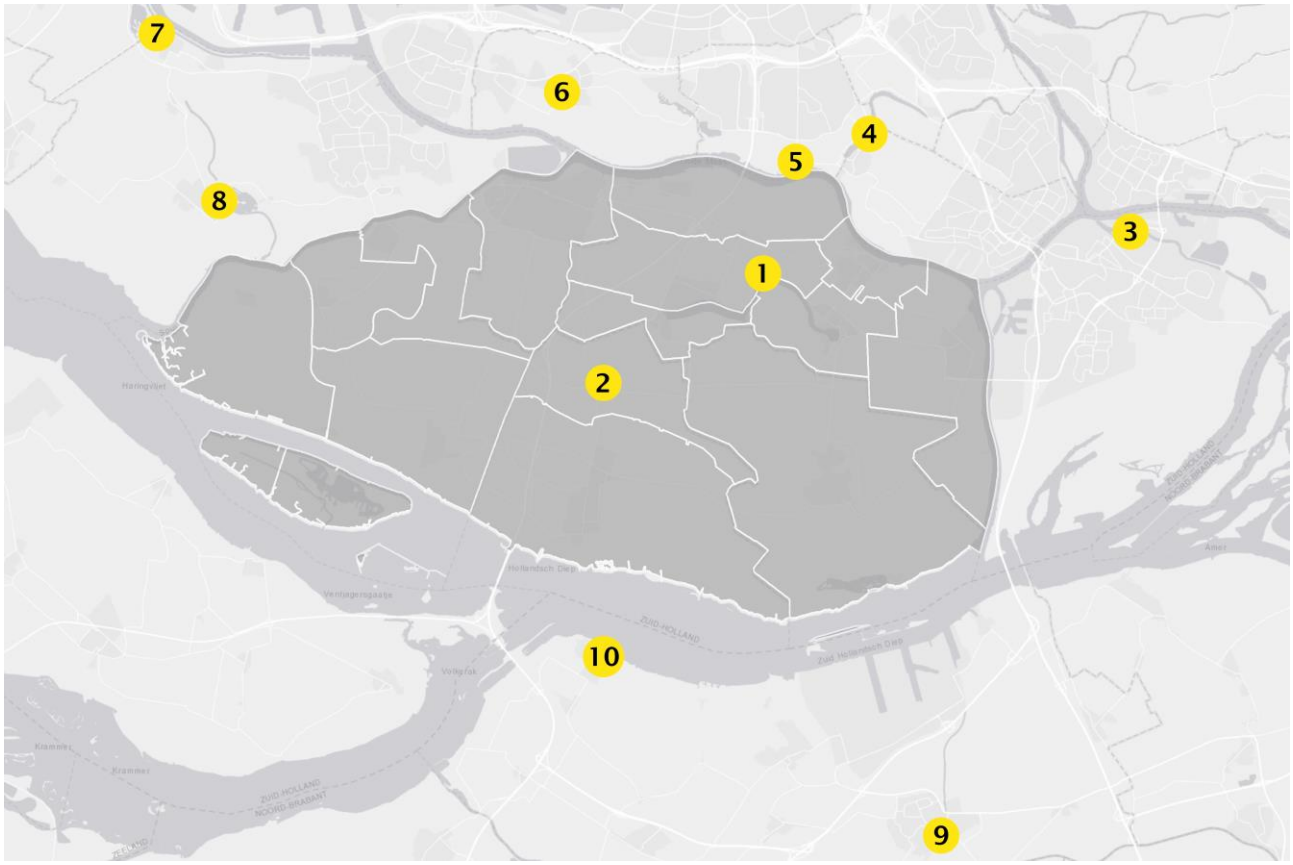
Qua capaciteit is het interessant om te kijken voor welke activiteiten veel en voor welke activiteiten weinig zwemwater beschikbaar is in de omliggende zwembaden (tabel 3.3). Het kan zijn dat inwoners van deze gemeenten uitwijken naar andere zwembaden als er weinig zwemwater beschikbaar is. Opvallend is dat het zwemwater in Albrandswaard en in Moerdijk niet geschikt is voor de zwemsport vanwege afmetingen en temperatuur. In meer omliggende gemeenten is relatief weinig zwemwater beschikbaar voor de zwemsport. Ook voor banenzwemmen is de capaciteit soms wat laag ten opzichte van de capaciteit beschikbaar in Hoeksche Waard. Voor de activiteit banenzwemmen en zwemsport wordt verwacht dat inwoners van de omliggende gemeenten van Hoeksche Waard zullen reizen naar andere gemeenten. Het kan zijn dat ze daarvoor gebruikmaken van het aanbod in Hoeksche Waard. Verder valt op dat de zwemwatercapaciteit voor leszwemmen en doelgroepenactiviteiten in Moerdijk, Zwijndrecht, Goeree-Overflakkee en Hoeksche Waard hoog is in vergelijking met de andere gemeenten.

Openluchtzwembaden
Dit onderzoek richt zich op de behoefte aan overdekte zwemwater, maar deze kan niet altijd los worden gezien van de openluchtzwembaden in de gemeente. Op het gebied van recreatie bieden de openluchtzwembaden een extra voorziening in de zomerperiode. Uit onderzoek is bekend dat personen die gebruikmaken van een openluchtzwembad niet automatisch altijd ook gebruikmaken van een overdekt zwembad[4]. Een deel van de inwoners van Hoeksche Waard zal dus alleen gebruikmaken van het openluchtzwemwater en niet van de overdekte zwembaden.

In de gemeente Hoeksche Waard zijn Recreatieoord Binnenmaas en buitenbad Het Centrum gevestigd. Kaart 3.3 geeft inzicht in de openluchtzwembaden in de omliggende gemeenten van Hoeksche Waard. Hier valt op dat met name ten noorden van de gemeente relatief veel openluchtzwembaden zijn gevestigd. Deze openluchtzwembaden zijn qua voorzieningen niet zo uitgebreid als Recreatieoord Binnenmaas. De verwachting is dus dat Recreatieoord Binnenmaas een aanvullende voorziening is in de regio. Buitenzwembad Het Centrum is gelegen is een dorpskern en wordt ook vooral door inwoners uit die dorpskern bezocht. Het is qua faciliteiten een kleiner zwembad. Dit zwembad dient vooral lokaal als aanvullende voorziening.

[4] Hoenderkamp, K. (2011). *Behoefteonderzoek zwemwater in de openlucht Vraag-aanbod analyse.* Utrecht: Kenniscentrum Recreatie.

Kaart 3.3 Openluchtzwembaden in de gemeente Hoeksche Waard en in de buurgemeenten

Legenda: 1. Recreatieoord Binnenmaas; 2. Zwembad Het Centrum; 3. Stichting het Wantijbad Dordrecht; 4. Waal en Weidebad; 5. Spartelbad Spuiveld; 6. Vereniging Zwembad Rhoon; 7. Het Bernissebad; 8. Zwembad 't Molengors; 9. Zwembad de Bosselaar; 10. Het Buitendiep.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Referentiegemeenten

In deze paragraaf wordt een vergelijking gemaakt met gemeenten die qua inwonertallen en stedelijkheid overeenkomen met de gemeente Hoeksche Waard. Deze gemeenten hebben, net als gemeente Hoeksche Waard, allen te maken gehad met gemeentelijke herindeling in de afgelopen vier jaar. Ook hier zijn de capaciteiten toebedeeld op basis van de definitie geschikte capaciteit voor een bepaalde activiteit.

De gemeente Hoeksche Waard heeft het meeste zwembaden van de gemeenten in de vergelijking. Echter zijn in de gemeente Meierijstad net als in Hoeksche Waard vier gemeentelijke zwembaden. In de Súdwest-Fryslân zijn drie gemeentelijke zwembaden gevestigd en één zwemschool. De gemeente Midden-Groningen heeft slechts één gemeentelijk zwembad. Qua capaciteiten heeft de gemeente Hoeksche Waard voor alle activiteiten meer capaciteit per 100 inwoners beschikbaar dan de referentiegemeenten. De gemeente Midden-Groningen heeft relatief weinig zwemwater beschikbaar per 100 inwoners.

Tabel 3.4 Capaciteit (in m²) overdekte zwembaden Hoeksche Waard en referentiegemeenten totaal en per 100 inwoners

	Hoeksche Waard	Meierijstad	Midden-Groningen	Súdwest-Fryslân
Inwonertal	87.401	81.194	60.797	89.987
Aantal zwembaden	5	4	1	4
Oppervlakte overdekt zwemwater (m²)				
Leren zwemmen	1.618	1.469	677	1.432
Zwemsport	1.225	688	375	375
Banenzwemmen	1.225	1.063	375	1.258
Doelgroepenzwemmen	1.712	1.385	525	1.354
Pretzwemmen	1.735	1.469	525	1.272
Oppervlakte per 100 inwoners (m²)				
Leszwemmen	1,9	1,8	1,1	1,6
Zwemsport	1,4	0,8	0,6	0,4
Banenzwemmen	1,4	1,3	0,6	1,4
Doelgroepenzwemmen	2,0	1,7	0,9	1,5
Pretzwemmen	2,0	1,8	0,9	1,4

Bron: navraag Mulier Instituut bij verschillende zwembaden in 2020.

3.2 Programmering

Aanbod bestaat niet alleen uit vierkante meters zwemwater, maar ook uit de openstelling van het zwembad voor verschillende activiteiten, oftewel de programmering van een zwembad. Om inzicht te krijgen in de activiteiten die in de gemeentelijke zwembaden worden aangeboden, is een analyse gemaakt van de programmering van de zwembaden[5] [6].

In deze analyse wordt weergegeven hoeveel procent van de uren tussen 7:00 en 22:00 activiteiten plaatsvinden in de zwembaden. In de praktijk is een zwembad meestal niet al deze uren geopend, maar dit geeft wel de mogelijkheid om de bezette uren van de zwembaden te vergelijken met andere zwembaden. Een percentage van 100 procent betekent dat alle uren tussen 7:00-22:00 ingeroosterd zijn. Gemiddeld wordt een wedstrijdbassin doordeweeks ongeveer 80 procent van de tijd ingeroosterd[7]. In bijlage 1 zijn figuren opgenomen die inzicht geven in de bezetting van de vier gemeentelijke zwembaden. In alle vier de zwembaden is een divers aanbod van activiteiten.

In De Boogerd zijn in het wedstrijdbassin doordeweeks veel uren beschikbaar voor banenzwemmen. Het recreatiebassin van dit zwembad wordt alleen ingezet voor doelgroepenzwemmen, pretzwemmen en verhuur. De bezetting van dit bassin is daarvoor veel lager dan de bezetting van het wedstrijdbassin waar ook leszwemmen, verenigingszwemmen en banenzwemmen plaatsvindt. Het wedstrijdbassin in de Boogerd

[5] Voor het in kaart brengen van de programmering is gebruik gemaakt van het aangeleverde rooster door de gemeente Hoeksche Waard en aanvullingen van de zwembadmanagers.

[6] De programmering van het niet-gemeentelijke zwembad is niet geanalyseerd, omdat deze niet beschikbaar is gesteld.

[7] Op basis van data verzameld in analyses van programmeringen in eerdere behoefteonderzoeken.

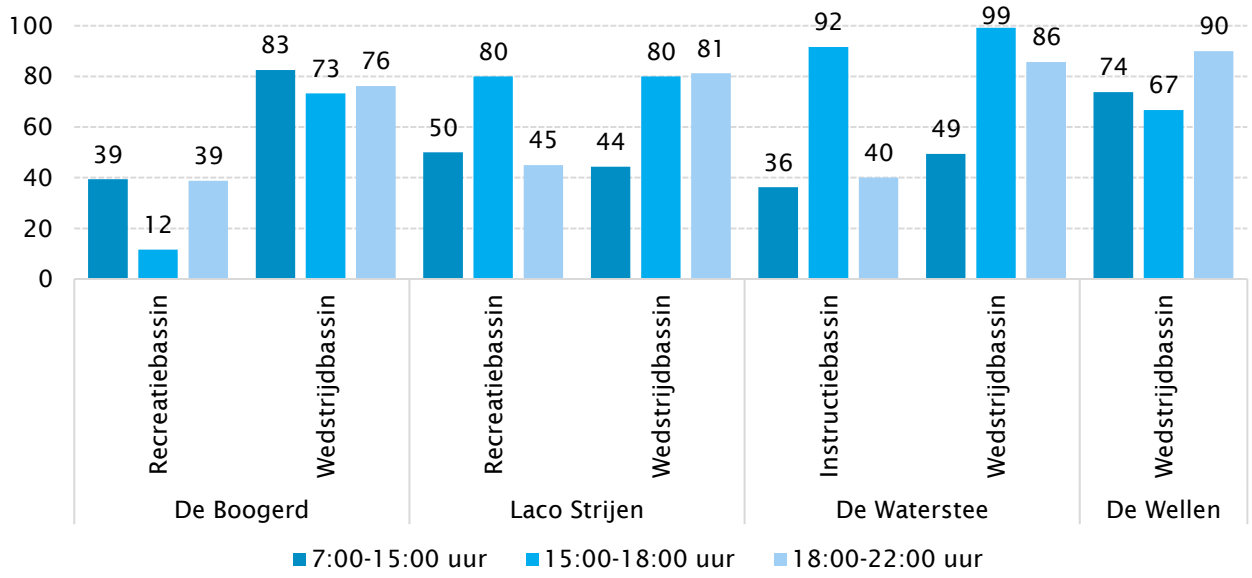
is doordeweeks gemiddeld 79 procent van de tijd geprogrammeerd. Vooral op de woensdag is er weinig ruimte voor uitbreiding in de programmering.

De Wellen heeft 77 procent van de doordeweekse uren tussen 7:00 en 22:00 geprogrammeerd. In dit zwembad is leszwemmen de belangrijkste activiteit. Op zaterdag is het zwembad alleen in de ochtend geopend voor bezoekers, in de middag vinden diplomazwemmen en/of wedstrijden plaats. Op zondag is het zwembad gesloten.

Laco Strijen biedt doordeweeks met name veel uren aan in het wedstrijdbassin voor banenzwemmen. Gelijktijdig is het recreatiebassin dan open voor pretzwemmen. Tijdens deze uren biedt Laco Strijen ook doelgroepenactiviteiten aan, deze zijn niet los opgenomen in de programmering. Het wedstrijdbassin is doordeweeks ongeveer 61 procent van de uren tussen 7:00-22:00 geprogrammeerd. In het weekend in het zwembad geopend voor leszwemmen en pretzwemmen. In de middagen is er ruimte voor diplomazwemmen en wedstrijden.

Het wedstrijdbassin van De Waterstee is doordeweeks 71 procent van de tijd tussen 7:00-22:00 geprogrammeerd. Het wedstrijdbassin is erg divers geprogrammeerd, maar leszwemmen wordt het vaakst aangeboden. Ook in het instructiebassin is dit, naast de uren voor doelgroepenzwemmen en pretzwemmen die hierin worden aangeboden, de belangrijkste activiteit. Op zondag is De Waterstee net als De Wellen gesloten.

Figuur 3.1 Bezetting gemeentelijke zwembaden in Hoeksche Waard o.b.v. tijdsvakken per dag voor doordeweekse dagen in 2020

Bron: Bres accommodaties, Laco, Sportfondsen, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

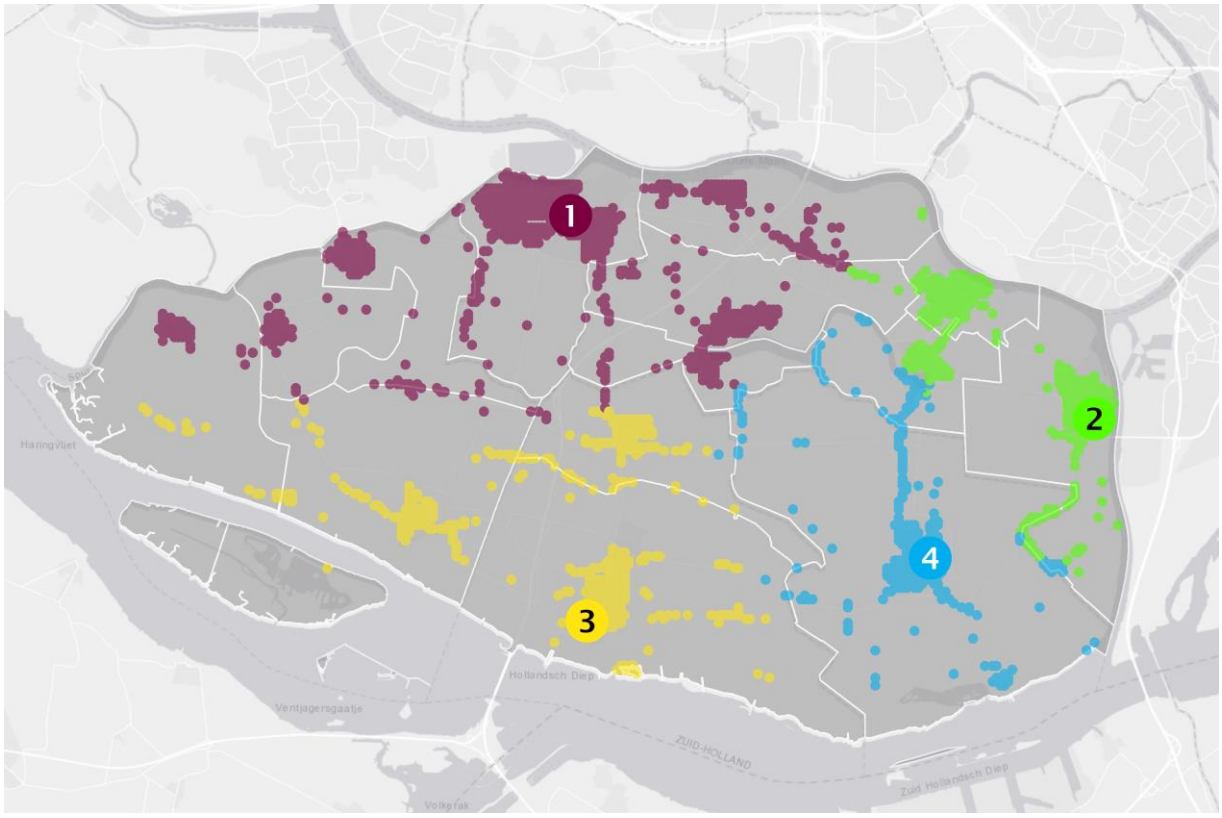
Uit de analyse blijkt dat de zwembaden niet op alle tijdstippen geprogrammeerd zijn. Echter kan het wel zo zijn dat er op bepaalde momenten op de dag geen ruimte is voor extra programmering. Figuur 3.1 geeft meer inzicht in de momenten van de dag dat de zwembaden op doordeweekse dagen geprogrammeerd zijn. In Laco Strijen en zwembad De Waterstee is duidelijk te zien dat overdag nog ruimte is voor extra programmering, maar dat die ruimte in de middag en avond beperkter is. In De Waterstee beperkt die ruimte zich tot uren vroeg in de ochtend voor 9:30 en op maandag is er geen programmering voor 14:45. De Boogerd en De Wellen hebben overdag al redelijk veel geprogrammeerde uren. De programmering kan hier dus niet zomaar worden uitgebreid, wel kan worden gekeken naar de type activiteiten die plaatsvinden.

4. Verzorgingsgebied

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in het verzorgingsgebied van de zwembaden. De zwembaden hebben hiervoor geen abonnementsgegevens aangeleverd, waardoor alleen het theoretische verzorgingsgebied op basis van reisafstanden zal worden weergegeven[8]. Reisafstand is een van de belangrijkste criteria op basis waarvan mensen een zwembad kiezen. Er spelen echter ook andere factoren mee in het maken van die keuze, zoals aantrekkelijkheid van het zwembad, programmering en prijs (Floor et al., 2020). Dit betekent dus dat het niet vaststaat dat inwoners van de gemeente Hoeksche Waard altijd kiezen voor het zwembad dat het dichtst bij hun gelegen is.

Kaart 4.1 geeft inzicht in de gemeentelijke zwembaden en het bijpassende verzorgingsgebied op basis van reisafstand. De Boogerd bedient de kernen in het noorden en noordwesten van de gemeente. De Wellen en Laco Strijen zijn dicht bij elkaar gelegen en bieden aanbod voor de (zuid)oostkant van de gemeente. De Waterstee is in het zuiden gelegen en heeft een verzorgingsgebied dat zich uitspreidt naar het westen. In inwonersaantallen kan worden gesteld dat De Boogerd zo'n 44 procent van de bevolking bedient, De Wellen 19 procent, Laco Strijen 15 procent en De Waterstee 22 procent. Doordat Laco Strijen en De Wellen zo dicht bij elkaar gelegen zijn, is de verwachting dat inwoners vaker op basis van programmering en prijs kiezen dan op basis van alleen reisafstand.

Kaart 4.1 Inwoners van de gemeente Hoeksche Waard toebedeeld aan het dichtstbijzijnde gemeentelijke zwembad in de gemeente op basis van reisafstand in 2020

Legenda: 1. De Boogerd; 2. De Wellen; 3. De Waterstee; 4. Laco Strijen.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

[8] Reisafstand over de openbare weg. Wegen over het water via een veerpont zijn niet meegenomen.

Tabel 4.1 geeft inzicht in de reisafstand in kilometers die inwoners van de gemeente Hoeksche Waard gemiddeld gezien afleggen in verschillende situaties. Ten eerste is gekeken naar de afstand die inwoners van de gemeente Hoeksche Waard moeten reizen naar de gemeentelijke zwembaden binnen de gemeente (kolom 3). Gemiddeld reizen inwoners van Hoeksche Waard 3,6 kilometer naar het dichtstbijzijnde gemeentelijke zwembad. Per kern is een gemiddelde weergegeven, daaruit blijkt dat de reisafstand voor inwoners van de verschillende kernen verschilt. De inwoners van Oud-Beijerland, 's-Gravendeel, Strijen en Numansdorp reizen logischerwijs het minst ver, omdat in deze kernen een zwembad is gelegen. De inwoners van Goudswaard en Piershil reizen het verst naar een gemeentelijk zwembad. Als niet alleen de gemeentelijke zwembaden, maar ook Swimmin in Heinenoord wordt meegenomen valt op dat de reistafstand voor de inwoners van Heinenoord, Mijnsheerenland en Westmaas kleiner wordt. Ook de gemiddelde reisafstand neemt af van 3,6 kilometer naar 3,3 kilometer (kolom 4). Voor leren zwemmen zouden inwoners uit deze kernen wat betreft afstand dus beter gebruik kunnen maken van Swimmin. Op basis van het huidige aanbod van Swimmin is wel bekend dat zij vooral aan expats zwemles aanbieden.

Tabel 4.1 Reisafstand naar dichtstbijzijnde overdekte zwembad voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020 (in kilometers)

		Hoeksche Waard		Hoeksche Waard en omgeving
Wijk	*Inwonertal*	Gemeentelijke zwembaden	Alle overdekte zwembaden	Gemeentelijke zwembaden
Oud-Beijerland	*24.621*	1,5	1,5	1,5
Heinenoord	*3.615*	5,5	2,0	5,2
Mijnsheerenland	*4.684*	7,0	5,0	6,9
Westmaas	*2.072*	7,2	5,7	7,2
Puttershoek	*7.161*	5,8	5,8	5,8
Maasdam	*3.240*	5,4	5,4	5,4
s-Gravendeel	*8.899*	1,1	1,1	1,1
Strijen	*8.741*	1,5	1,5	1,5
Klaaswaal	*4.192*	5,7	5,7	5,7
Numansdorp	*8.971*	1,4	1,4	1,4
Zuid-Beijerland	*3.559*	6,9	6,9	6,9
Goudswaard	*2.030*	12,1	12,1	10,6
Piershil	*1.694*	10,5	10,5	8,9
Nieuw-Beijerland	*4.115*	7,1	7,1	5,8
Gemeente Hoeksche Waard	***87.594***	**3,6**	**3,3**	**3,4**

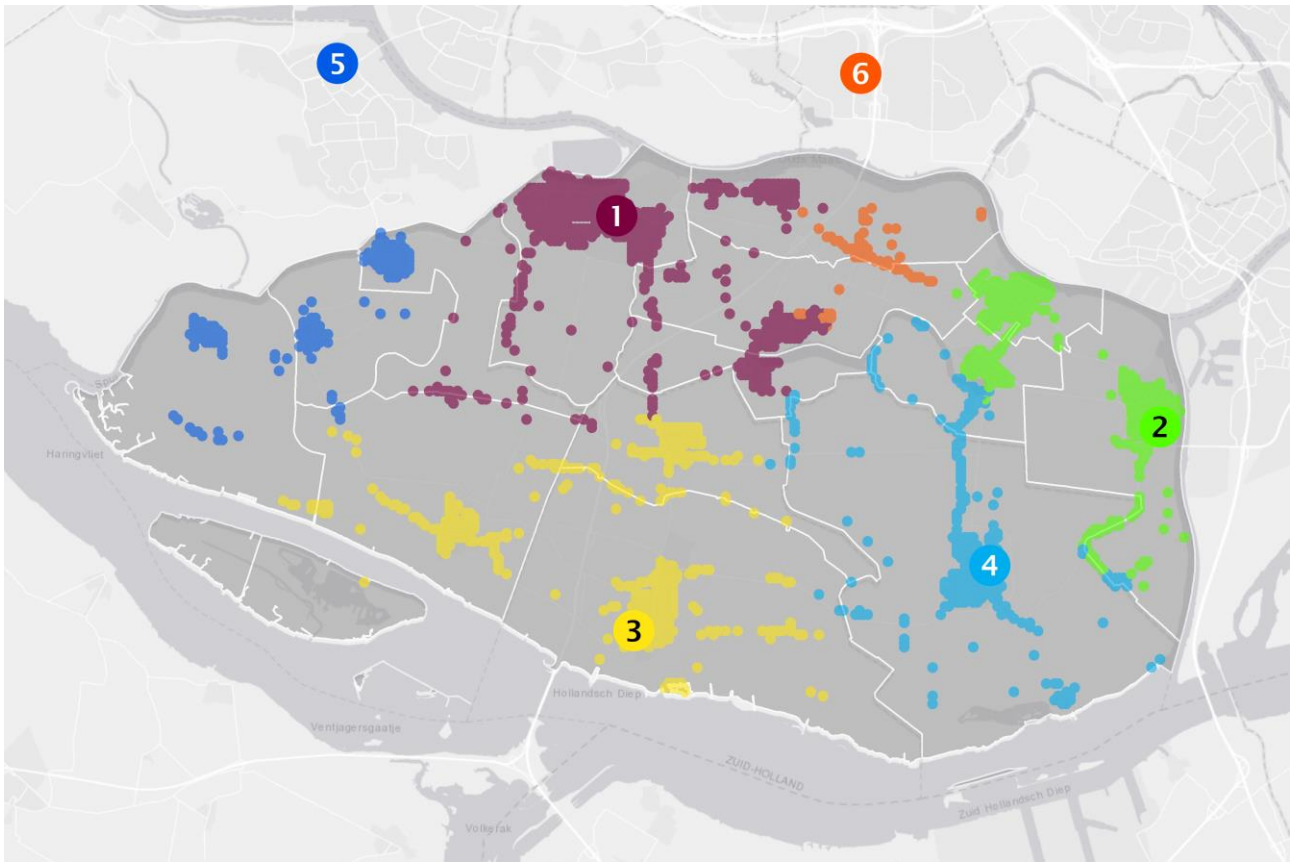
Daarnaast is een analyse gemaakt waarin naast de gemeentelijke zwembaden in Hoeksche Waard ook de gemeentelijke zwembaden van buiten de gemeente zijn meegenomen (tabel 4.1 kolom 5; kaart 4.1). De gemiddelde reisafstand voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard verandert van 3,6 naar 3,4 kilometer[9]. Vooral voor inwoners van de westelijke kernen Goudswaard, Piershil en Nieuw-Beijerland verschilt de reisafstand, doordat het Rivierabad hier in de buurt ligt. Hierbij dient wel rekening gehouden

[9] Reisafstand over de openbare weg. Wegen over het water via een fiets/voetveerpont zijn niet meegenomen.

te worden met het feit dat deze inwoners gebruik moeten maken van een veerpont om naar het zwembad te gaan. De reistijd zal hierdoor vergroot worden. Op basis van reistijd is te verwachten dat deze inwoners eerder kiezen voor zwembad De Boogerd.

De gemeente Hoeksche Waard wijkt met een gemiddelde reisafstand van 3,4 kilometer naar het dichtstbijzijnde overdekte zwembad net iets af van het landelijk gemiddelde voor een weinig stedelijke gemeente, namelijk 2,7 kilometer[10].

Kaart 4.2 Inwoners van de gemeente Hoeksche Waard toebedeeld aan het dichtstbijzijnde overdekte zwembad in en buiten de gemeente op basis van reisafstand in 2020

Legenda: 1. De Boogerd; 2. De Wellen; 3. De Waterstee; 4. Laco Strijen; 5. Rivierabad;
6. Inge de Bruijn Sportfondsenbad.
* Inwoners toegewezen aan het Rivierabad dienen gebruik te maken van een veerpont om bij dit zwembad te komen. De reistijd zal voor deze inwoners daardoor langer zijn dan naar zwembad De Boogerd.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

[10] Poel, H. van der, Wezenberg-Hoenderkamp, K. & Hoekman, R. (red) (2016). *Sportaccommodaties in Nederland. Kaarten en kengetallen.* Utrecht: Mulier Instituut.

5. Behoefte aan zwemwater

In dit hoofdstuk wordt op basis van demografische gegevens[11], cijfers over zwemdeelname, capaciteiten van de zwembaden en huidige programmering van de zwembaden een beeld gegeven van de huidige en toekomstige behoefte aan zwemwater[12]. Hierbij worden vijf verschillende activiteiten onderscheiden:

- Leren zwemmen
- Zwemsport
- Banenzwemmen
- Doelgroepenzwemmen
- Pretzwemmen

In eerste instantie is uitgegaan van de huidige programmering in de zwembaden. Op basis van paragraaf 3.2 kan echter gesteld worden dat er nog ruimte is in de programmering voor extra uren. In paragraaf 5.2 wordt hier dieper op ingegaan in de vorm van berekeningen op basis van een voorbeeldprogrammering. In de berekeningen is gewerkt met de veronderstelling dat Hoeksche Waard een vergelijkbare sport- en zwemdeelname heeft als het landelijk gemiddelde in de verschillende leeftijdsgroepen. De gehanteerde uitgangspunten van het planningsinstrument zijn opgenomen in bijlage 2.

Naast het inzicht in de cijfers, wordt in dit hoofdstuk ook de visie van de zwembadmanagers en verenigingen[13] meegenomen. Op basis van deze elementen wordt de behoefte zowel kwantitatief als kwalitatief in kaart gebracht.

5.1 Behoefte op basis van het huidige aanbod

Leren zwemmen

Leszwemmen

Kwantitatief

In de gemeente Hoeksche Waard wordt in alle vier de gemeentelijke zwembaden en in het zwembad bij Swimmin zwemles aangeboden. In totaal wordt er in de verschillende bassins ongeveer 95 uur in de week zwemles aangeboden (in totaal 1.618m^2). Dit is veel meer dan je zou verwachten op basis van de behoefte aan zwemles, namelijk 64 uur in 2020 (tabel 5.1). Voor 2030 wordt in de gemeente Hoeksche Waarde een daling van het aantal kinderen in de zwemlesleeftijd (5-7 jaar) verwacht, waardoor de vraag naar zwemwater voor zwemles afneemt. In 2040 is het aantal kinderen naar verwachting weer ongeveer gelijk aan 2020.

[11] In dit onderzoek wordt op basis van bevolkingsprognoses inzicht gegeven in de zwemwaterbehoefte in de toekomst. Deze prognoses kunnen in de toekomst worden bijgesteld, waardoor de zwemwaterbehoefte verandert. Denk hierbij aan bouw van nieuwe wijken of een vertraging van een huidig nieuwbouwproject die nu niet zijn opgenomen.

[12] In bijlage 3 zijn de uitgangspunten per activiteit opgenomen.

[13] Voor dit onderzoek is gesproken met: Gijs de Kock en Ernst-Jan Klein voor De Boogerd en De Wellen; Ingrid van Pelt voor Laco Strijen en Will Anthonissen voor De Waterstee. Verenigingen die hebben gereageerd zijn: ZPC, ZVS, ZOB'66, Gehandicapten Sportvereniging Hoeksche Waard en Duikteam Hoeksche Waard.

Uitgedrukt in capaciteit betekent dit dat de gemeente op basis van de huidige programmering van de zwembaden ongeveer één wedstrijdbassin en één recreatie-/instructiebassin minder in kan zetten voor zwemles zonder dat er een tekort aan zwemwater ontstaat voor deze activiteit.

Tabel 5.1 Behoefte aan leszwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 in totale uren per week

	2020	2030	2040
Vraag	**64**	**61**	**64**
Huidig aanbod	95	95	95
Verschil met vraag	31	34	31

Kwalitatief
In alle zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard wordt zwemles gegeven voor zowel het A-, B- als C-diploma. Het reguliere aanbod bestaat uit zwemlessen in groepen van ongeveer twaalf kinderen. Naast het reguliere aanbod is in De Wellen en De Waterstee ook aanbod in de vorm van privélessen, waar in kleinere groepjes zwemles wordt aangeboden. De zwembadmanagers geven allen aan dat er sprake is van een kleine wachtlijst voor de zwemles. Voor de meeste dagen loopt deze wachtlijst niet verder op dan 3 maanden, maar voor de weekendlessen is de wachtlijst soms wel wat groter en kan deze oplopen tot een half jaar. Deze wachtlijsten leveren niet echt problemen op, aldus de managers, kinderen kunnen relatief snel starten met de zwemles.

Conclusie
Op basis van landelijke kengetallen kan worden gesteld dat in de gemeente Hoeksche Waard op dit moment meer uren zwemles worden aangeboden dan wordt verwacht op basis van de behoefte. De wachtlijsten voor de zwemles zijn beperkt. Het is wel van belang om rekening te houden met de privélessen die worden aangeboden. In deze lessen wordt meer ruimte per kind gebruikt dan in de gewone lessen. In de berekeningen wordt hier niet standaard van uitgegaan. De behoefte ligt daarmee naar verwachting iets hoger dan de berekende behoefte.

Schoolzwemmen

Kwantitatief
De gemeente Hoeksche Waard ondersteunt op dit moment het schoolzwemmen in De Wellen en in De Waterstee. In De Wellen zwemmen bijna 550 kinderen eens in de twee weken één uur. In De Waterstee zwemmen ongeveer 470 kinderen eens in de twee weken 45 minuten. Op dit moment wordt in beide bassins net iets meer zwemwater ingezet dan dat we op basis van de berekeningen zouden verwachten. In de toekomst is sprake van een daling van het aantal kinderen in Hoeksche waard. Het is de verwachting dat de gemeente met 3 uur minder schoolzwemmen in De Wellen en 1 uur minder in de Waterstee aan de toekomstige behoefte aan zwemwater voor deze kinderen kan voorzien. Hierbij dient natuurlijk wel rekening gehouden te worden met het feit dat scholen een bepaalde klasgrootte hebben, soms is de bezetting voor schoolzwemmen daardoor iets minder efficiënt.

Kwalitatief
De zwembadmanager van De Wellen geeft aan dat het schoolzwemprogramma goed past in de programmering van het zwembad. De overige programmering overdag wordt om het schoolzwemmen heen gepland. Ook de zwembadmanager van De Waterstee geeft aan dat het schoolzwemmen goed past in het zwembad. Wel stoppen er zo nu en dan scholen, de uren die dan vrijkomen worden ingezet voor doelgroepenactiviteiten of banenzwemmen. Beide zwembadmanagers geven aan dat mocht het schoolzwemmen stoppen, zij deze uren niet allemaal kunnen opvullen met aantrekkelijk ander aanbod.

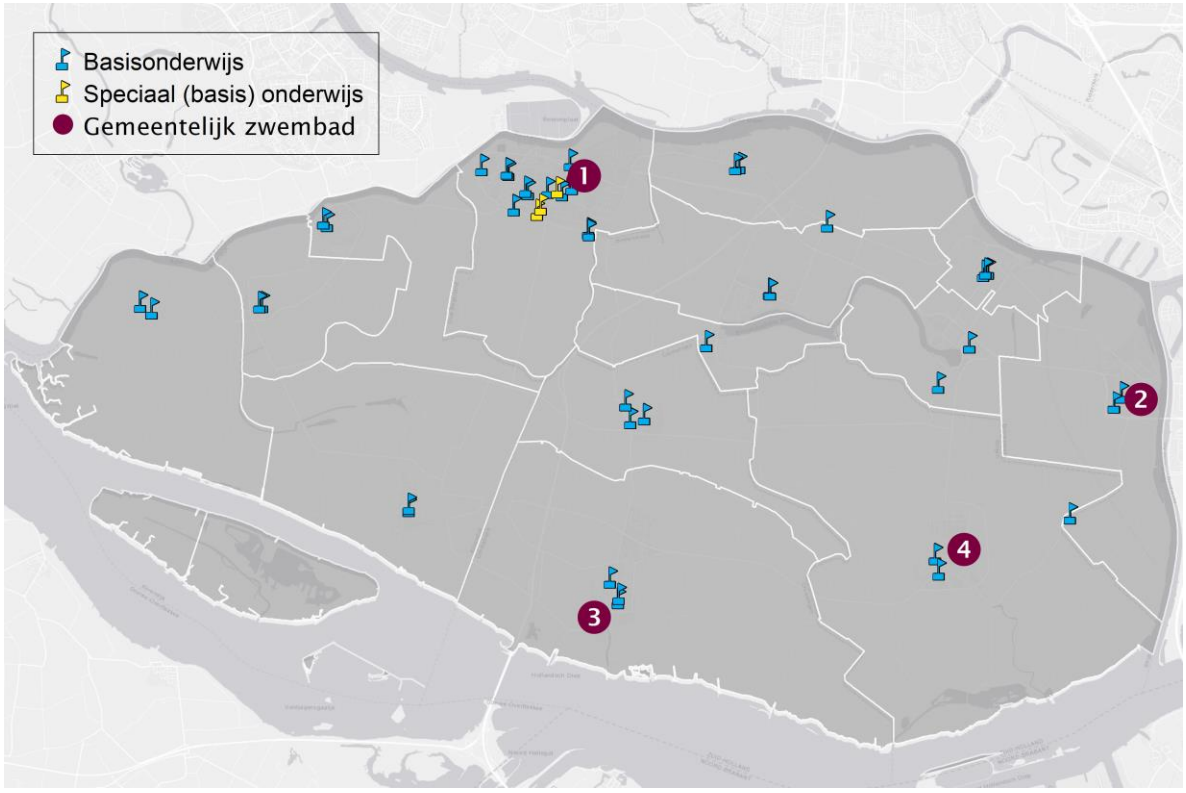
Overdag zullen er dan meer uren zijn waarop het zwembad geen programmering heeft of is de deelname aan activiteiten als banenzwemmen en doelgroepenzwemmen wat lager.

Conclusie
Op basis van het huidige schoolzwemprogramma is de verwachting dat bij een gelijk aantal scholen dat deelneemt aan schoolzwemmen er nu en in de toekomst voldoende uren schoolzwemmen aangeboden kunnen worden om te voorzien in de behoefte. Het is nog onduidelijk hoe het schoolzwemprogramma er voor de gemeente Hoeksche Waard in de toekomst uitziet. In het vervolg wordt kort ingegaan op de implicaties die keuzes voor de toekomst kunnen hebben.

Toekomst
In de toekomst zijn verschillende scenario's mogelijk voor het schoolzwemmen in de gemeente Hoeksche Waard. In dit onderzoek zijn twee scenario's doorgerekend: alle kinderen in groep 4 en 5 van de bassischool nemen deel aan schoolzwemmen en schoolzwemmen wordt afgeschaft.

<u>Alle kinderen schoolzwemmen</u>
Kaart 5.1 geeft inzicht in de locatie van alle basisscholen in de gemeente Hoeksche Waard. Voor deze locaties is een afstandsanalyse gemaakt naar het dichtstbijzijnde zwembad in de gemeente (tabel 5.2; bijlage 3). Uit deze afstandsanalyse blijkt dat het voor het merendeel van de scholen noodzakelijk is om gebruik te maken voor busvervoer als zij naar het zwembad gaan. De reisafstanden zijn te lang om lopend af te leggen. De kosten voor het busvervoer zullen dus meegenomen moeten worden in de overweging. Voor 25 scholen is De Boogerd het meest dichtbij, de reisafstand is soms wel erg lang. De school met langste reisafstand reist 12,5 kilometer naar De Boogerd. Laco Strijen is het zwembad dat voor de minste scholen het meest dichtbij is.

Kaart 5.1 Locatie basisscholen en speciaal onderwijs in de gemeente Hoeksche Waard in 2020

Legenda: 1. De Boogerd; 2. De Wellen; 3. Laco Strijen; 4. De Waterstee.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Tabel 5.2 Afstandsanalyse basisscholen naar dichtstbijzijnde gemeentelijke zwembad (in aantallen en kilometers)

	Aantal scholen	Gemiddelde reisafstand (in km)	Maximale reisafstand (in km)
De Boogerd	25	5	12,5 (4 scholen meer dan 10)
De Wellen	7	3,9	6
Laco Strijen	3	2,2	5
De Waterstee	9	4,3	7

Op basis van de leerlingaantallen van de toegewezen scholen is een analyse gemaakt van het aantal uur per week dat per zwembad benodigd is om schoolzwemmen aan te bieden nu en in de toekomst (tabel 5.4). Hierbij is uitgegaan van schoolzwemmen voor alle kinderen in groep 4 en 5, eens in de twee weken, gedurende 45 minuten per keer. Voor De Waterstee en De Wellen betekent dit dat er minder ruimte nodig is voor schoolzwemmen dan dat er nu wordt aangeboden doordat op basis van de leerlingaantallen minder kinderen zullen deelnemen dan nu het geval is en het programma is aangepast van 60 minuten naar 45 minuten. In De Boogerd wordt nu geen schoolzwemmen aangeboden. Om alle kinderen van de 25 meest dichtstbijzijnde basisscholen te voorzien in deze activiteit is ongeveer 11 uur per week nodig. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat groepen eventueel samen te voegen zijn. In de huidige situatie gebeurt dit ook al met scholen met kleine groepen. In de praktijk kan het aantal uren iets hoger zijn dan berekend. Ook Laco Strijen heeft nu geen schoolzwemmen, zij zouden ongeveer 1 uur in de week aan moeten bieden om te voldoen aan de behoefte vanuit de drie omliggende scholen. In de praktijk zal dit betekenen dat de ene week 45 minuten wordt aangeboden en de andere week 45 minuten of 1,5 uur, afhankelijk van de mogelijkheid om groepen samen te voegen.

Tabel 5.3 Behoefte aan schoolzwemmen in de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 in totale uren per week voor groep 4 en 5 van alle basisscholen

		Schoolzwemmen voor alle groepen 4 en 5		
	Huidig	2020	2030	2040
De Waterstee	6	4	4	4
De Wellen	11	5	5	5
De Boogerd	0	11	11	11
Laco Strijen	0	1	1	1

Afschaffen

Indien de gemeente Hoeksche Waard ervoor kiest om geen schoolzwemmen meer aan te bieden, betekent dit in capaciteit dat de huidige uren in De Waterstee en in De Wellen komen te vervallen. Deze uren kunnen ingezet worden voor andere activiteiten, zoals doelgroepenactiviteiten of banenzwemmen. De verwachting is dat dit geen gelijke bezetting oplevert, doordat er meer spreiding komt in de beschikbare uren voor deze activiteiten. Bij het afschaffen van het schoolzwemmen dient met een aantal zaken rekening te worden gehouden. Door schoolzwemmen aan te bieden verbeteren kinderen hun zwemvaardigheid of ontwikkelen zij zwemvaardigheid die ze eerder nog niet hadden. Bij het afschaffen van het schoolzwemmen wordt verwacht dat de druk op het leszwemmen wat groter zal worden, doordat kinderen deze vaardigheden niet meer op een ander moment aanleren.

Wat betreft financiële afwegingen spelen verschillende zaken mee. Het afschaffen van schoolzwemmen levert bijna nooit een 100 procent besparing op, doordat de zwembaden personeel in dienst hebben voor deze uren. Zwembaden zullen dit personeel in gaan zetten voor andere activiteiten overdag. Sommige

scholen in de gemeente Hoeksche Waard hebben een schoolzwemles in plaats van een gymles. Als schoolzwemmen wordt afgeschaft zullen deze groepen vaker gebruik gaan maken van de gymzalen/sporthallen. Het uitbreiden van het schoolzwemmen zorgt natuurlijk wel voor een extra kostenpost, vooral het busvervoer naar het zwembad toe is vaak een grote kostenpost voor de gemeente en kan leiden tot een verhoging van de ouderbijdrage op de basisscholen om de kosten te dekken.

Zwemsport

Kwantitatief

In de gemeente Hoeksche Waard wordt in alle vier de gemeentelijke zwembaden samen 28 uur per week verhuurd aan trainingen voor zwem- en waterpolo verenigingen en duikverenigingen. De berekeningen laten zien dat dit bijna de helft minder is dan de uren die worden verwacht op basis van de berekeningen met het planningsinstrument (tabel 5.4). De behoefte aan zwemwater voor deze activiteit wordt in de toekomst iets kleiner, door de ontgroening (minder kinderen) en vergrijzing (meer ouderen) in de gemeente.

Tabel 5.4 Behoefte aan zwemsport voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 (in totale uren per week)

	2020	2030	2040
Vraag	**61**	**58**	**59**
Huidig aanbod	28	28	28
Verschil met vraag	-33	-30	-31

Kwalitatief

Op dit moment maken verenigingen gebruik van alle vier de zwembaden in Hoeksche Waard voor verschillende activiteiten. De Wellen wordt gebruikt voor wedstrijdzwemmen en waterpolo door ZVS, duiken door Duikteam Hoeksche Waard en door een gehandicapten zwemvereniging; De Boogerd alleen voor wedstrijdzwemmen door ZOB ‘66; De Waterstee voor trainingen van wedstrijdzwemmen en waterpolo door ZPC en gehandicapten zwemmen en Laco Strijen voor wedstrijdzwemmen door ZPC en een deel van het jaar voor triatlontraining. Alleen de Waterstee is niet geschikt voor wedstrijden, in de overige zwembaden worden wel wedstrijden georganiseerd. In alle zwembaden speelt het verwarmen en laten afkoelen van het zwembad een rol, om geschikt te kunnen zijn voor zowel doelgroepenactiviteiten als de meer intensieve zwemsportactiviteiten. De zwembadmanagers geven aan dat het in de huidige zwembaden niet mogelijk is om sterk te differentiëren in temperatuur voor de verschillende bassins.

Twee van de vijf verenigingen die deel hebben genomen aan het onderzoek geven aan dat ze het aantal trainingsuren willen uitbreiden, maar dat dat nu niet mogelijk is. De ledentallen van deze verenigingen zijn stabiel, maar kunnen niet doorgroeien ook al is dit wel gewenst. Voor ZVS zou het wenselijk zijn om ook op zondag gebruik te kunnen maken van De Wellen. Het zwembad is nu op zondag gesloten. ZPC geeft aan dat het voor hen van groot belang is dat er een zwembad in Numansdorp blijft, zij verwachten niet door te kunnen gaan als er geen zwembad in de buurt meer is. Voor wedstrijden maken zij nu vaak gebruik van zwembaden buiten de gemeente Hoeksche Waard, omdat De Waterstee hier niet geschikt voor is. Ook maken zij incidenteel gebruik van het 50-meterbassin in Oosterhout voor specifieke lange-baantrainingen. ZOB’66 heeft niet direct behoefte om het aantal uren uit te breiden, maar geeft wel aan dat de zwembaden in Hoeksche Waard niet optimaal geschikt zijn voor wedstrijden. Zij maken beperkt gebruik van De Boogerd voor wedstrijden, maar maken vaker gebruik van het zwembad in Papendrecht in samenwerking met zwemvereniging De Geul.

Duikteam Hoeksche Waard heeft in de afgelopen jaren een sterke daling van het ledental gekend. Zij maken op vrijdagavond gebruik van De Wellen. Belangrijkste wens voor de toekomst is om gebruik te kunnen blijven maken van een zwembad met een beweegbare bodem, zodat zij hun lessen kunnen blijven geven.

Gehandicapten Sportvereniging Hoeksche Waard maakt gebruikt van De Wellen en De Waterstee. Een knelpunt voor hen is dat het zwemwater regelmatig te koud is voor de doelgroep. Ook is de beschikbare capaciteit soms wat krap voor de vereniging. Deze capaciteit zit zowel in de zwemwatercapaciteit als de capaciteit er omheen zoals voor de douches en kleedruimtes.

In de wensen van de verenigingen dienen ook wel enkele knelpunten te worden meegenomen. Het aantrekken van voldoende vrijwilligers is voor veel verenigingen een probleem en ook zijn tarieven soms een drempel om meer zwemwater te gaan huren. Daarnaast neemt het aantal kinderen in de gemeente af, waardoor het belangrijk is om te kijken of de groeiambities van de verenigingen op de lange termijn haalbaar zijn.

Conclusie
Op basis van het planningsinstrument zwembaden wordt geconcludeerd dat er meer behoefte is aan zwemwater voor de zwemsport dan nu wordt aangeboden. Dit blijkt ook uit de wens tot uitbreiden van twee zwemsportverenigingen in de gemeente. In paragraaf 5.2 wordt inzichtelijk gemaakt wat de mogelijkheden zijn om de programmering aan te passen voor deze activiteit. Daarnaast is het van belang dat de zwembaden geschikt zijn voor de activiteiten die men wil uitvoeren, dus met name geschiktheid voor wedstrijden en geschiktheid voor de gehandicaptensportvereniging. Dit zijn sterk uiteenlopende wensen, omdat voor wedstrijden het zwemwater juist koud moet zijn en voor de gehandicapten sportvereniging juist een hoge temperatuur gewenst is. De zwembaden werken nu met warm- en koudwaterdagen en hebben geen mogelijkheid om de temperatuur van de afzonderlijke bassins aan te passen. Bij deze wensen dient wel rekening gehouden te worden met de beperkingen voor verenigingen in het aantrekken van vrijwilligers en de drempel die huurtarieven op kunnen werpen.

Banenzwemmen

Kwantitatief
In totaal wordt in de gemeentelijke zwembaden momenteel 80 uur in de week aangeboden voor banenzwemmen. Dit is iets meer dan op basis van de behoefte aan zwemwater benodigd is (tabel 5.5). In de toekomst blijft de vraag naar banenzwemmen vrijwel gelijk. Het aantal jongvolwassenen neemt iets af, maar het aantal ouderen neemt toe. De verdeling van de banenzwemuren over de gemeente is wel wat scheef: De Boogerd (26) en Laco Strijen (29) bieden relatief veel uur banenzwemmen en De Waterstee (14) en De Wellen (11) bieden wat minder uur.

Tabel 5.5 Behoefte aan banenzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 (in totale uren per week)

	2020	2030	2040
Vraag	**77**	**76**	**77**
Huidig aanbod	80	80	80
Verschil met vraag	3	4	3

Kwalitatief
Voor alle zwembaden is banenzwemmen een activiteit die zowel overdag als in de avond plaatsheeft in het zwembad. De doelgroep omvat vooral terugkerende bezoekers die regelmatig gebruikmaken van het

aanbod. In de ochtenden en avonden is een ander type bezoekers te zien. In de ochtenden gaat het vaker om wat oudere mensen, waarbij het sociale aspect van banenzwemmen ook erg van belang is. In de avonden maken ook jongere volwassenen gebruik van het aanbod. De zwembadmanagers geven aan dat met name overdag voldoende ruimte is voor extra bezoekers en dat de avonden wat drukker bezet zijn. Bij Laco Strijen wordt banenzwemmen gelijktijdig met pretzwemmen aangeboden op uren overdag. In het wedstrijdbassin liggen een aantal lijnen, zodat de bezoeker de keuze heeft om banen te zwemmen. In deze uren biedt het zwembad ook aquasporten aan voor deze bezoekers. Deze uren zijn niet los in de programmering opgenomen. Bij Laco Strijen wordt dus niet altijd de volledige capaciteit ingezet voor banenzwemmen.

Conclusie
In de gemeente Hoeksche Waard wordt op dit moment voldoende voorzien in de behoefte aan banenzwemmen. De activiteit wordt op veel verschillende momenten aangeboden, waardoor verschillende doelgroepen gebruik kunnen maken van het aanbod. De spreiding van de uren banenzwemmen is niet gelijk over de gemeente. De verwachting is dat dit niet direct een probleem hoeft op te leveren, doordat Laco Strijen, De Waterstee en De Wellen relatief dicht bij elkaar gelegen zijn. De inwoners van de gemeente hebben dan op korte reisafstand een alternatief zwembad waar zij gebruik van kunnen maken op de voor hun gewenste uren.

Doelgroepenzwemmen

Kwantitatief
In de gemeente Hoeksche Waard worden veel minder uren doelgroepenzwemmen aangeboden dan zou worden verwacht op basis van de berekende behoefte (tabel 5.6). Het huidige aanbod bestaat uit 48 uur, terwijl in 2020 wordt verwacht dat 85 uur nodig zijn om te voorzien in de behoefte voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard. Doelgroepenzwemmen zijn activiteiten voor alle leeftijden, maar in de deelname zien we terug dat vooral veel ouderen deelnemen aan het aanbod. In de toekomst zal de vraag naar deze activiteiten sterk stijgen door de vergrijzing in de gemeente Hoeksche Waard.

Tabel 5.6 Behoefte aan doelgroepenzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 (in totale uren per week)

	2020	2030	2040
Vraag	**85**	**90**	**92**
Huidig aanbod	48	48	48
Verschil met vraag	-37	-42	-45

Kwalitatief
In alle vier de zwembaden worden doelgroepenactiviteiten voor diverse leeftijden aangeboden. Activiteiten zoals ouder-kindzwemmen worden volgens de zwembadmanagers in alle zwembaden redelijk goed bezocht, met soms wat pieken en dalen. Voor ouderen is er specifiek aanbod: Meer Bewegen Voor Ouderen (MBVO), 50-fit en trimzwemmen. Het aanbod voor ouderen loopt in alle zwembaden goed. De zwembadmanager van De Wellen maakt zich echter wel zorgen over dit aanbod. Voorheen was er een bus die ouderen thuis ophaalde om deel te nemen aan het aanbod. Deze bus is net voor de coronacrisis gestopt met rijden door gebrek aan financiële middelen vanuit de welzijnsorganisatie.

Voor de doelgroep volwassenen worden in alle zwembaden diverse aquasporten aangeboden. In De Waterstee lopen deze activiteiten in de avonden zo goed dat er meer vraag is dan aanbod. Hier is nog potentie om uit te breiden. Laco Strijen werkt niet met losse kaartjes voor de aquasporten, maar met een maandelijks abonnement. In deze uren biedt Laco Strijen een wisselend aanbod van activiteiten aan.

In De Boogerd, De Wellen en De Waterstee is voor kinderen ook vervolgaanbod na de zwemles. In De Boogerd wordt snorkelen aangeboden, De Wellen biedt zwemvaardigheidsdiploma's en De Waterstee heeft een ruimer aanbod met zeemeerminzwemmen, snorkelen en zwemvaardigheid. In De Boogerd en De Wellen wordt dit aanbod gezien als aanvulling op de service na het zwemdiploma. De zwembadmanager geeft aan dat de activiteiten niet heel veel bezoekers trekken. In De Waterstee lopen deze activiteiten voor kinderen wel erg goed en zijn er volle groepen, aldus de zwembadmanager.

Conclusie
In de zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard worden voor verschillende leeftijden activiteiten aangeboden. Wel laat het planningsinstrument zwembaden zien dat er potentie is om doelgroepenactiviteiten uit te breiden. De verwachting is dat er meer behoefte is aan aanbod voor volwassenen in de avonden. In de gemeente is ook maar op beperkte schaal aanbod voor kinderen na de zwemles. De zwembadmanager van De Boogerd en De Wellen geeft aan dat deze activiteiten bij hen niet goed lopen, dit wijkt af van de gemiddelde behoefte in Nederland. Hier kan nog worden gekeken of aanbod op andere momenten van de dag of een ander type aanbod meer aanspreekt. In de toekomst is het belangrijk om te kijken of het aanbod voor ouderen nog steeds aansluit bij de wensen en mogelijkheden van de doelgroep. Voor deze doelgroep is vaak een hoge zwemwatertemperatuur gewenst. In de toekomst is het van belang om te kijken naar de mogelijkheden voor deze differentiatie in temperatuur tussen verschillende bassins.

Pretzwemmen
De belangrijkste reden waarom mensen een zwembad voor pretzwemmen bezoeken zijn de aanwezige faciliteiten. Alle zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard beschikken over enige vorm van recreatieve faciliteiten. Echter springen De Boogerd en Laco Strijen er wel uit als zwembaden die aantrekkelijk zijn voor pretzwemmen. De recreatiebassins met speelelementen spelen hier een belangrijke rol in. De Wellen en De Waterstee zijn meer functioneel ingerichte zwembaden en daarmee iets minder aantrekkelijk voor het pretzwemmen.

De zwembadmanagers zien dit verschil ook. De recreatieve uren in De Wellen worden niet slecht bezocht, aldus de zwembadmanager, maar het is duidelijk geen kernactiviteit van het zwembad. Voor De Waterstee geeft de zwembadmanager aan dat pretzwemmen wel mogelijk is, maar dat zeker in de zomer bezoekers eerder gebruikmaken van het nabijgelegen buitenzwembad in Klaaswaal. De zwembadmanager van De Boogerd geeft aan dat het zwembad goed bezocht wordt tijdens recreatieve uren. Om het zwembad nog aantrekkelijker te maken zou een spraypark buiten gewenst zijn. Laco Strijen wordt met name in de winterperiode erg goed bezocht tijdens recreatieve uren. In de zomerperiode maken bezoekers eerder gebruik van de buitenfaciliteiten bij Recreatieoord Binnenmaas.

Om de behoefte in Hoeksche Waard te vergelijken met andere gemeenten in Nederland wordt er gekeken naar de reisafstand. Inwoners van de gemeente Hoeksche Waard reizen gemiddeld 3,6 kilometer naar één van de vier zwembaden in de gemeente. Landelijk gezien is de gemiddelde reisafstand die Nederlanders in matige stedelijke gemeenten zoals Hoeksche Waard reizen naar een zwembad met beperkt recreatief voorzieningenniveau 3,0 kilometer. Inwoners van Hoeksche Waard reizen dus net iets verder. Naar een zwembad met een hoger voorzieningenniveau, zoals De Boogerd en Laco Strijen, reizen inwoners van de gemeente Hoeksche Waard gemiddeld 5,6 kilometer. Dit is ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde voor zwembaden met een vergelijkbaar voorzieningenniveau van 5,5 kilometer.

5.2 Behoefte op basis van voorbeeldprogrammering

Uit het in kaart brengen van de programmering in paragraaf 3.2 blijkt dat niet alle uren in de zwembaden op dit moment geprogrammeerd zijn. Dit betekent dat er nog ruimte is voor verschillende activiteiten in de extra uren. We weten alleen ook dat niet alle activiteiten op alle uren plaats kunnen vinden. Leszwemmen kan bijvoorbeeld niet overdag tijdens schooltijd of laat in de avond plaatsvinden, omdat dit niet aansluit op het dagritme van de doelgroep. Het is dus van belang om een programmering op te stellen waarbij rekening wordt gehouden met deze aspecten. In dit onderzoek wordt daarom gewerkt met een voorbeeldprogrammering. Deze voorbeeldprogrammering helpt bij het in kaart brengen van mogelijke oplossingen voor een geconstateerd tekort of overschot aan zwemwater. Als er zich knelpunten voordoen in de relatie vraag en aanbod zijn keuzes in de programmering, naast de aanwezige capaciteit zwemwater, van belang.

Tabel 5.7 geeft inzicht in de voorbeeldprogrammering voor een zwembad met twee bassins[14], omdat in de huidige situatie bijna alle zwembaden over twee bassins beschikken. De programmering gaat uit van openstelling van de zwembaden op zondag. In de huidige situatie zijn De Wellen en De Waterstee gesloten op zondag. Hierbij is gekeken naar twee situaties: de situatie dat schoolzwemmen wordt afgeschaft en de situatie dat alle kinderen in de gemeente Hoeksche Waard in groep 4 en 5 van de basisschool deelnemen aan schoolzwemmen. In de programmering wordt uitgegaan van een bezetting van het wedstrijdbassin van 90 procent en het recreatie- of instructiebassin 75 procent van de uren tussen 7:00-22:00. De bezetting van het recreatie-/instructiebassin is iets lager, omdat dit bassin niet voor alle activiteiten geschikt is. Banenzwemmen en zwemsport hebben alleen plaats in het wedstrijdbassin. In de voorbeeldprogrammering wordt bewust gekozen voor een hoog percentage geprogrammeerde uren om te laten zien wat de mogelijkheden zijn voor het zwembad. In de praktijk, zoals we eerder zagen, is er vaak een lager aantal geprogrammeerde uren door keuzes van exploitanten of huurders of doordat er overdag minder vraag is naar zwemwater. Het wedstrijdbassin in De Boogerd is 79 procent geprogrammeerd, in De Wellen 77 procent, in De Waterstee 71 procent en in Laco Strijen 61 procent. Deze voorbeeldprogrammering is geen vaststelling van wat het nieuwe rooster zou moeten worden, maar biedt een andere visie op de programmering.

In vergelijking met de huidige programmering van de zwembaden zijn in de voorbeeldprogrammering meer uren opgenomen, vooral voor de zwemsport en voor doelgroepenactiviteiten. Voor het pretzwemmen zijn ten opzichte van de huidige uren in Laco Strijen en De Boogerd wat minder uren opgenomen. Het verschil in de programmering met en zonder schoolzwemmen zit in de beschikbare uren voor banenzwemmen en doelgroepenzwemmen overdag. Deze activiteiten vinden namelijk net als het schoolzwemmen overdag plaats.

[14] In bijlage 4 is een blokkenschema opgenomen, waarin per dag weergegeven is wat de voorbeeldprogrammering inhoudt.

Tabel 5.7 Overzicht voorbeeldprogrammering zwembad met twee bassins in uren per week

	Voorbeeldprogrammering zonder schoolzwemmen		Voorbeeldprogrammering met schoolzwemmen	
	Wedstrijdbassin	Recreatie-/instructiebassin	Wedstrijdbassin	Recreatie-/instructiebassin
Leren zwemmen	15	20	15	20
Schoolzwemmen	0	0	7	7
Zwemsport	14	0	14	0
Banenzwemmen	27	0	23	0
Doelgroepenzwemmen	16	29	12	22
Pretzwemmen	7	13	7	13
Verhuur/wedstrijden/diploma-zwemmen	16	16	16	16
Totaal	**94**	**78**	**94**	**78**

Met behulp van de voorbeeldprogrammering kunnen berekeningen worden gemaakt met het planningsinstrument zwembaden die een beeld geven van de benodigde capaciteit als deze programmering wordt gebruikt in plaats van de huidige programmering (tabel 5.8 en 5.9).

In de situatie dat de gemeente Hoeksche Waard geen schoolzwemmen aanbiedt (tabel 5.8) valt op dat voor leszwemmen, banenzwemmen en doelgroepenzwemmen meer capaciteit zwemwater in de gemeente beschikbaar is dan nodig is. Zowel nu als in de toekomst. In capaciteit uitgedrukt zou je kunnen stellen dat de gemeente ten minste met één 5-baans wedstrijdbassin en één recreatie- of instructiebassin minder toe kan. Voor de zwemsport is de behoefte echter net groter dan de huidige capaciteit. Het verschil in behoefte is beperkt, dus wordt er niet vanuit gegaan dat een extra bassin noodzakelijk is voor deze activiteit. In overleg met de verenigingen zou ook nog iets geschoven kunnen worden met de uren. Dit gaat dan veelal ten koste van leszwemmen vroeg in de middag of banenzwemmen/doelgroepenzwemmen later in de avond. Voor pretzwemmen is het van belang dat de huidige beschikbare faciliteiten blijven bestaan om te kunnen voldoen aan de behoefte voor deze activiteit.

Tabel 5.8 Huidige aanbod en behoefte aan zwemwater voor verschillende activiteiten voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 (in vierkante meters zwemwater)

		Behoefte op basis van voorbeeldprogrammering		
	Huidig aanbod	2020	2030	2040
Leszwemmen	1.618	865	817	858
Zwemsport	1.225	1.331	1.281	1.289
Banenzwemmen	1.225	829	852	858
Doelgroepenzwemmen	1.712	1.001	1.057	1.089

Schoolzwemmen voor alle kinderen in groep 4 en 5 van de gemeente Hoeksche Waard is mogelijk in 7 uur per week. De behoefte voor schoolzwemmen is met 1.155 m^2 (iets) lager dan de huidige capaciteit in de gemeente Hoeksche Waard. De capaciteit aan zwemwater voor leszwemmen en zwemsport blijft gelijk ongeacht of er wel of geen schoolzwemmen wordt gegeven. Dat komt doordat schoolzwemmen tijdens schooltijd plaats vindt en leszwemmen en zwemsport buiten schooltijd worden ingeroosterd. Dit ligt anders voor banen zwemmen en doelgroepenzwemmen. Die activiteiten vinden ook plaats tijdens schooltijd. Het schoolzwemmen eist een deel van het water op, zodat er minder uren beschikbaar zijn voor banenzwemmen en doelgroepenzwemmen om in de behoefte te voorzien. Mocht schoolzwemmen in

de gehele Hoeksche Waard worden ingevoerd dan heeft dat geen directe consequenties in de huidige configuratie. Voor banenzwemmen en doelgroepenzwemmen wordt het overschot iets kleiner, maar blijft er een overschot bestaan. Voor de zwemsport is er ongeacht schoolzwemmen een tekort aan zwemwater.

Tabel 5.9 Huidig aanbod en behoefte aan zwemwater voor verschillende activiteiten inclusief schoolzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020, 2030 en 2040 (in vierkante meters zwemwater)

		Behoefte op basis van voorbeeldprogrammering		
	Huidig aanbod	2020	2030	2040
Leszwemmen	1.618	865	817	858
Schoolzwemmen	1.555[15]	1.155	1.155	1.122
Zwemsport	1.225	1.331	1.281	1.289
Banenzwemmen	1.225	973	1.000	1.007
Doelgroepenzwemmen	1.712	1.313	1.387	1.429

5.3 Afweging behoefte huidige programmering en voorbeeldprogrammering

Kwantitatief
Uit de confrontatie van vraag en aanbod komt naar voren dat voor de activiteit leren zwemmen een overschot aan uren is ingepland. Voor de activiteiten zwemsport en doelgroepenzwemmen worden momenteel relatief weinig uren ingepland en voor het banenzwemmen komen de ingeplande uren overeen met de behoefte. Voor pretzwemmen hebben alle zwembaden faciliteiten, met meer uitgebreide faciliteiten in De Boogerd en Laco Strijen, de verwachting is dat dit aansluit bij de behoefte van de inwoners van de gemeente.

De behoefte op basis van de voorbeeldprogrammering laat zien dat er op dit moment voldoende zwemwater beschikbaar is in de gemeente Hoeksche Waard voor alle activiteiten, al is de verwachting dat de zwemsport wel wat krap zit. Deze krapte is echter te klein om te voorzien in extra zwemwater en wordt naar de toekomst iets minder door de ontgroening in de gemeente. Zowel in de situatie met als zonder schoolzwemmen kan worden nagedacht over minder zwemwater in de gemeente. Dit zit wel voornamelijk in het aanbod aan instructie-/recreatiebassins, omdat voor de zwemsport wedstrijdbassins benodigd zijn. Het aanpassen van het aanbod in instructie-/recreatiebassins is niet gewenst voor de activiteit pretzwemmen en de mogelijkheid voor doelgroepenactiviteiten om gebruik te maken van een ondiep bassin.

Kwalitatief
Vanuit het kwalitatieve oogpunt is het van belang om voor de activiteit leszwemmen wel mee te nemen dat ondanks het ruime overschot in de berekeningen er wel sprake is van (korte) wachtlijsten en dient er rekening gehouden te worden met ruimte voor privézwemlessen. Het is dus wel van belang dat er voldoende aanbod blijft voor het leszwemmen. Doordat het overschot aan zwemwater zo sterk is, is de verwachting dat hier ook met minder zwemwater aan voldaan kan worden. Daarnaast dient voor de doelgroepenactiviteiten en voor de zwemsport rekening gehouden te worden met de mogelijkheid van differentiatie van de zwemwatertemperatuur. Momenteel werken alle zwembaden met warmwaterdagen voor doelgroepen als ouderen en kleine kinderen en dagen waarin het water afkoelt zodat het beter geschikt is voor de zwemsport. Warmwaterdagen zijn kosteninefficiënt, doordat het verwarmen van het water veel energie kost. Bij nieuwbouw van zwemwater is het dan ook aantrekkelijk om systemen te

[15] Voor schoolzwemmen is uitgegaan van het beschikbare zwemwater in alle vier de zwembaden, niet het zwemwater dat op dit moment wordt ingezet voor schoolzwemmen.

bouwen waarbij verschillende bassins op een verschillende temperatuur kunnen worden gehouden zodat dit beter aansluit bij de wensen van de gebruikers. De Wellen en De Waterstee zijn daarnaast op dit moment niet op zondag geopend. In de voorbeeldprogrammering is uitgegaan van een openstelling op zondag. Mocht vastgehouden worden aan sluiting op zondag, dan is er voor sport, banenzwemmen, doelgroepenzwemmen, pretzwemmen en het organiseren van diplomazwemmen of wedstrijdzwemmen minder zwemwater beschikbaar dan is aangegeven.

Conclusie

In de gemeente Hoeksche Waard is voor alle activiteiten behalve voor de zwemsport voldoende zwemwater beschikbaar op dit moment. Het tekort aan zwemwater voor de zwemsport is te klein om te voorzien in een nieuw bassin. Een knelpunt daarnaast blijft dat doelgroepenactiviteiten en de zwemsport andere behoeftes hebben in temperatuur zwemwater. In de huidige configuraties van de zwembaden kan hier niet optimaal aan voldaan worden. Schoolzwemmen voor kinderen uit de hele gemeenten levert geen extra knelpunten in de behoefte aan zwemwater op in de huidige configuratie. In de berekeningen is uitgegaan van openstelling van alle zwembaden op zondag, als wordt vastgehouden aan sluiting op zondag heeft dit naar verwachting effect op het beschikbare zwemwater voor alle activiteiten behalve leren zwemmen.

6. Scenario's De Waterstee

In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de implicaties van de behoefte van de inwoners van de gemeente Hoeksche Waard voor de toekomst van zwembad De Waterstee. Hierbij wordt gekeken naar zowel de behoefte in capaciteit als naar de reisafstanden in de gemeente. Voor de capaciteit is uitgegaan van de theoretische behoefte zoals in paragraaf 5.2 is berekend. Hierbij is dus uitgegaan van een programmering waarin alle zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard ook op zondag geopend zijn. Daarnaast wordt in deze berekeningen rekening gehouden met de situatie dat schoolzwemmen plaatsheeft in de programmering van de zwembaden. De opties die worden bekeken zijn: De Waterstee sluiten, renoveren of vervangen door nieuwbouw.

6.1 Sluiting De Waterstee?

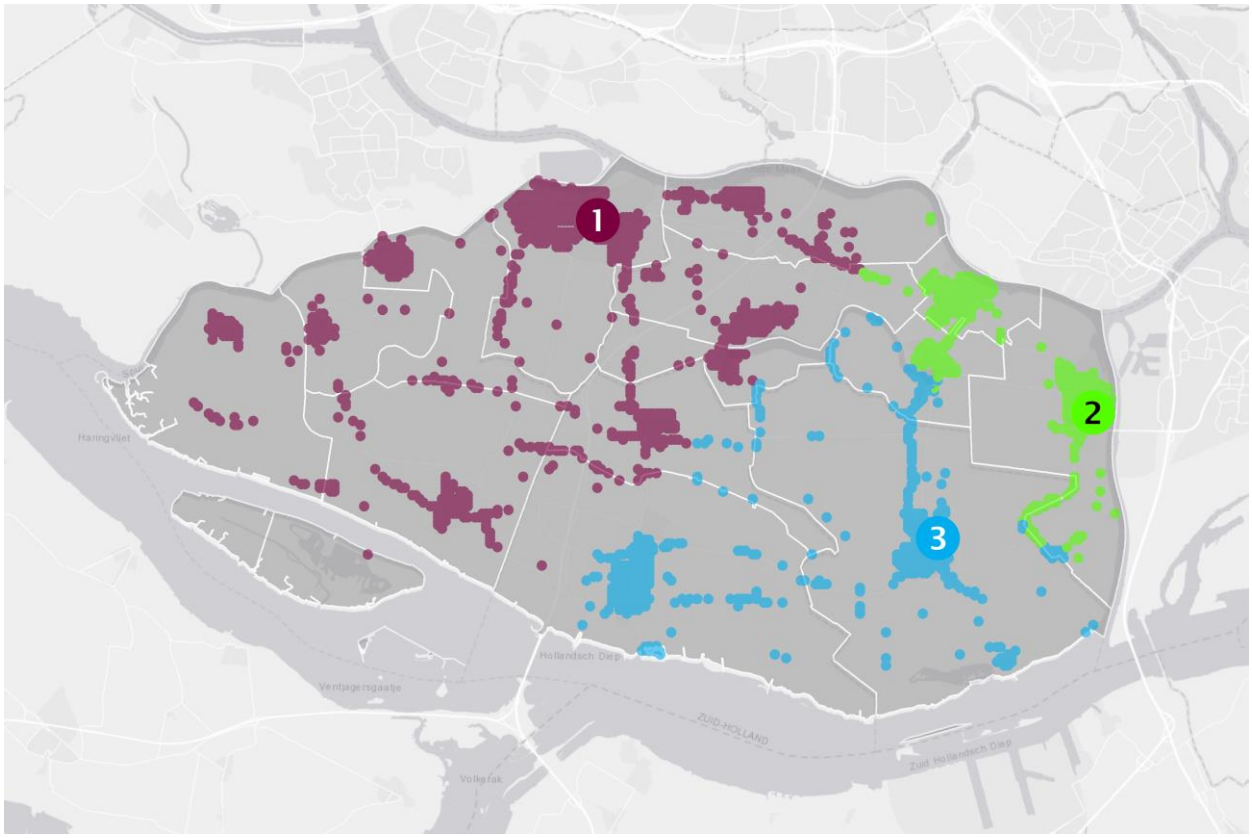
De Waterstee heeft een capaciteit van 330m^2 welke is uitgesplitst in een 4-baans wedstrijdbassin van 250m^2 en een instructiebassin van 80m^2. Wat betreft capaciteit is het voor de activiteiten leszwemmen, banenzwemmen en pretzwemmen niet per se noodzakelijk dat zwembad De Waterstee blijft bestaan. Voor banenzwemmen is het tekort zo beperkt dat eigenlijk niet hoeft te worden voorzien in extra zwemwater (tabel 6.1). Voor doelgroepenzwemmen is het tekort iets groter. Voor de activiteit zwemsport is het tekort het grootst en is sprake van behoefte aan één extra 5-baans 25-meterbassin als De Waterstee wordt gesloten.

Tabel 6.1 Aanbod zonder zwembad De Waterstee en behoefte aan zwemwater voor verschillende activiteiten inclusief schoolzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2040 (in vierkante meters zwemwater)

	Aanbod zwemwater na sluiting Waterstee	Behoefte in 2040 o.b.v. voorbeeldprogrammering	Tekort/ overschot
Leszwemmen	1.288	858	+430
Schoolzwemmen	1.225	1.122	+103
Zwemsport	975	1.289	-314
Banenzwemmen	975	1.007	-32
Doelgroepenzwemmen	1.382	1.429	-47

Om inzicht te geven in het effect op de afstand die inwoners moeten afleggen naar het dichtstbijzijnde zwembad, wanneer De Waterstee wordt gesloten, is een analyse gemaakt (kaart 6.1; tabel 6.2). Als zwembad De Waterstee wordt gesloten, wordt de gemiddelde reisafstand naar het dichtstbijzijnde zwembad voor de inwoners van Klaaswaal, Numansdorp en Zuid-Beijerland groter. Vooral voor inwoners van de kern Numansdorp is dit verschil groot. Nu reizen zij 1,4 kilometer en als De Waterstee wordt gesloten gaan zij 9,8 kilometer reizen. Numansdorp is een groeiende kern die in de toekomst meer inwoners krijgt. De analyse waarbij ook de zwembaden van buiten de gemeente zijn meegenomen laat geen verschil zien voor deze kernen. De zwembaden in de gemeente Hoeksche Waard blijven, ook als de Waterstee gesloten wordt, vanuit deze drie kernen het dichtste bij.

Kaart 6.1 Inwoners van de gemeente Hoeksche Waard toebedeeld aan het dichtstbijzijnde gemeentelijke zwembad in de gemeente zonder De Waterstee op basis van reisafstand in 2020

Legenda: 1: De Boogerd; 2: De Wellen; 3: Laco Strijen. Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Tabel 6.2 Reisafstand naar dichtstbijzijnde overdekte zwembad voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2020 in de huidige situatie en in de situatie zonder De Waterstee (in kilometers)

	Reisafstand naar zwembad in gemeente		Reisafstand naar zwembad in gemeente en omgeving	
Wijk	Huidige situatie	Zonder De Waterstee	Huidige situatie	Zonder De Waterstee
Oud-Beijerland	1,5	1,5	1,5	1,5
Heinenoord	5,5	5,5	5,2	5,2
Mijnsheerenland	7,0	7,0	6,9	6,9
Westmaas	7,2	7,2	7,2	7,2
Puttershoek	5,8	5,8	5,8	5,8
Maasdam	5,4	5,4	5,4	5,4
's-Gravendeel	1,1	1,1	1,1	1,1
Strijen	1,5	1,5	1,5	1,5
Klaaswaal	5,7	7,1	5,7	7,1
Numansdorp	1,4	9,8	1,4	9,8
Zuid-Beijerland	6,9	10,5	6,9	10,5
Goudswaard	12,1	12,5	10,6	10,9
Piershil	10,5	10,5	8,9	8,9
Nieuw-Beijerland	7,1	7,1	5,8	5,8
Totaal	**3,6**	**4,6**	**3,4**	**4,5**

Op basis van de beschikbare capaciteit zwemwater voor de zwemsport en op basis van de reisafstanden naar het dichtstbijzijnde zwembaden in de gemeente wordt verondersteld dat sluiting van De Waterstee niet de meest voor de hand liggende optie is.

6.2 Huidige vorm of nieuwbouw?

Als niet wordt gekozen voor sluiting van zwembad De Waterstee, dan heeft de gemeente twee keuzes: het zwembad in de huidige configuratie te laten bestaan of een nieuw zwembad te bouwen. Op basis van de informatie opgenomen in dit onderzoek blijkt dat de capaciteit in het huidige zwembad niet volledig voldoet aan de behoefte voor met name de zwemsport. Een nieuw zwembad geeft meer mogelijkheden voor een capaciteit die beter aansluit. Voor de zwemsport is een groter wedstrijdbassin gewenst en temperatuurdifferentiatie voor zwemsport en doelgroepenactiviteiten.

De Waterstee is daarnaast al ongeveer 50 jaar oud. De laatste jaren is geïnvesteerd in het zwembad om de veiligheid en hygiëne op pijl te houden. Verwacht wordt dat de komende jaren 1,8 miljoen euro nodig is om het zwembad te renoveren. Onderzoek van Andres[16] (2017) heeft becijferd dat de onderhoudskosten exponentieel toenemen en het zwembad niet voldoet aan de duurzaamheidseisen. Dit vraagt om een grootschalige renovatie. Het zwembad is daarnaast momenteel niet geschikt voor wedstrijden, omdat het niet voldoet aan de normen van de KNZB. Voor trainingen kan het zwembad wel gebruikt worden, maar is de configuratie niet optimaal. ZPC maakt voor wedstrijden ook gebruik van zwembaden buiten de gemeente. Ook voor de gehandicapten sportvereniging zou beter kunnen worden voldaan aan de behoefte in een nieuw bad met beweegbare bodem. De zwembadmanager geeft aan dat naast dat het zwembad geen optimale configuratie heeft, ook de bergruimte beperkt is waardoor er maar een klein aantal materialen kunnen worden ingezet in het zwembad. Vanuit deze punten wordt geconcludeerd dat het laten bestaan en in dat geval grondig renoveren van het zwembad De Waterstee met de huidige configuratie geen voorkeur heeft en dat eerder gekeken dient te worden naar nieuwbouw.

Nieuwbouw geeft de mogelijkheid om de configuratie van het zwembad aan te passen en deze beter te laten aansluiten bij de behoefte aan zwemwater voor de zwemsport. Als wordt gekeken naar nieuwbouw, liggen er twee scenario's voor de hand. Ten eerste de optie om zwembad De Waterstee te sluiten en opnieuw te bouwen en de overige drie zwembaden te laten bestaan. Ten tweede de optie om van vier naar drie zwembaden te gaan in de gemeente Hoeksche Waard, waardoor de mogelijkheid ontstaat om De Waterstee te vervangen door een groter zwembad.

Nieuwbouw scenario 1: vier zwembaden
Tabel 6.1 toont aan dat met de huidige zwembaden alleen behoefte is aan extra zwemwater voor zwemsport in de vorm van een 5-baans 25-meterbassin. Het belangrijkste voordeel van deze situatie is dat de reisafstand voor de inwoners van de kernen van de gemeente niet of nauwelijks veranderd en voor de meeste inwoners er een goed bereikbaar zwembad n de gemeente blijft bestaan. Voor het schoolzwemmen heeft dit als voordeel dat scholen relatief dichtbij worden voorzien in een zwemvoorziening.

Het belangrijkste nadeel van dit scenario is dat als er naast de drie bestaande zwembaden een nieuw zwembad ter vervanging De Waterstee wordt gebouwd de capaciteitsbehoefte beperkt is. Volgens tabel 6.1 is er behoefte aan 314 m2, of te wel één 5-baans 25 meter-bassin voor de zwemsport. Zo'n zwembad sluit niet aan bij de eerder in dit onderzoek geschetste behoeftes. Zo heeft de vereniging behoefte aan

[16] Andres (2017). *Nieuwbouw overdekt zwembad De Waterstee.* In opdracht van gemeente Cromstrijen.

een bassin dat ingezet kan worden voor wedstrijden van de zwemsport, waarvoor een koude temperatuur en een minimale configuratie van 6-banen van 25-meter gewenst zou zijn. En is er behoefte aan zwemwater voor doelgroepen zoals ouderen en jonge kinderen, waarvoor een hoge temperatuur gewenst is. Als één bassin in deze twee behoeftes dient te voorzien, is de verwachting dat opnieuw gewerkt dient te worden met kosteninefficiënte warmwaterdagen. Ook dient rekening gehouden te worden met een overschot aan zwemwater voor de activiteiten leren zwemmen en banenzwemmen. In een nieuw zwembad zullen deze activiteiten logischerwijs ook worden aangeboden. Dit betekent dat de vraag naar deze activiteiten wordt verspreid over vier zwembaden in de gemeente, waardoor de zwembaden niet optimaal bezet zullen zijn. Het resultaat voor de exploitatie is dat er naar verwachting minder bezoekers per zwembad zijn.

Nieuwbouw scenario 2: drie zwembaden
In de situatie dat de gemeente van vier naar drie zwembaden gaat, geeft dit de mogelijkheid om opnieuw te kijken naar verdeling van de benodigde capaciteit. Om hier meer inzicht in te geven wordt een theoretische situatie doorgerekend waarbij zwembad De Boogerd blijft bestaan, Laco Strijen of De Wellen blijft bestaan (of eventueel een nieuw zwembad in plaats van deze twee zwembaden) en dat er in Numansdorp wordt voorzien in een nieuw zwembad (tabel 6.3a en 6.3b). Het is van belang om aan te geven dat voor deze opties niet is onderzocht wat de technische staat van De Wellen en Laco Strijen is. Op basis van gesprekken met de zwembadmanagers is alleen bekend dat De Wellen een relatief oud zwembad is (1973), waar in geïnvesteerd moet worden om het up-to-date te maken. Laco Strijen is van een recenter bouwjaar (1991) en de verwachting is dat de benodigde investeringen in dit zwembad iets minder groot zijn.

In geval dat Laco Strijen gesloten wordt, is voor alle activiteiten nog extra capaciteit gewenst (tabel 6.3a). Om invulling te geven aan deze behoefte kan bijvoorbeeld worden nagedacht over een bassin van 8-banen van 25-meter (525m^2) en een instructiebassin van 150-200m^2 met beweegbare bodem en hogere temperatuur. Als hierin wordt voorzien is voor leszwemmen, schoolzwemmen en banenzwemmen een overschot aan capaciteit beschikbaar. Voor zwemsport wordt niet aan de volledige behoefte voldaan, maar wordt wel voldaan aan de behoefte om te beschikken over een 8-baans 25-meterbassin voor wedstrijden. Voor doelgroepenzwemmen wordt bijna aan de volledige behoefte voldaan en geeft het doelgroepenbassin met hogere temperatuur en beweegbare bodem de mogelijkheid om voor met name ouderen en kinderen gepast aanbod te kunnen bieden. Belangrijk is wel dat in dit geval de recreatieve voorziening bij Laco Strijen vervalt. Qua capaciteit wordt in deze optie niet direct voorzien in deze behoefte. Wel kan in het nieuwe zwembad worden nagedacht over het toevoegen van recreatieve elementen zoals een glijbaan, peuterbad of welnessvoorzieningen om het aanbod aantrekkelijker te maken voor pretzwemmen.

In geval dat De Wellen wordt gesloten, dan wordt verwacht dat voor de activiteiten leren zwemmen, banenzwemmen en doelgroepenzwemmen in het nieuwe zwembad voldaan kan worden met een 6-baans 25-meterbassin (375m^2). Echter, omdat voor de zwemsport dit onvoldoende capaciteit biedt om te voldoen aan de volledige behoefte wordt ook in deze optie gekeken naar een 8-baans 25-meterbassin (525m^2). Een consequentie voor deze keuze is dat er veel zwemwater over is op het moment dat het zwembassin niet ingezet wordt voor de zwemsport. Voor de exploitatie van een zwembad is dat een minder aantrekkelijke optie. In de optie dat De Boogerd en Laco Strijen blijven bestaan wordt voldaan aan de behoefte voor pretzwemmen in de gemeente.

Tabel 6.3a Behoefte aan zwemwater voor verschillende activiteiten inclusief schoolzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2040 in vierkante meters zwemwater afgezet tegen aanbod De Boogerd en De Wellen

	Behoefte in 2040 o.b.v. voorbeeldprogrammering	Aanbod		Overschot/tekort
		De Boogerd	De Wellen	
Leszwemmen	858	350	313	-195
Schoolzwemmen	1.122	350	313	-480
Zwemsport	1.289	350	313	-626
Banenzwemmen	1.007	350	313	-365
Doelgroepenzwemmen	1.429	507	313	-787

Tabel 6.3b Behoefte aan zwemwater voor verschillende activiteiten inclusief schoolzwemmen voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard in 2040 in vierkante meters zwemwater afgezet tegen aanbod De Boogerd en Laco Strijen

	Behoefte in 2040 o.b.v. voorbeeldprogrammering	Aanbod		Overschot/tekort
		De Boogerd	Laco Strijen	
Leszwemmen	858	350	563	+55
Schoolzwemmen	1.122	350	563	-209
Zwemsport	1.289	350	313	-626
Banenzwemmen	1.007	350	313	-344
Doelgroepenzwemmen	1.429	507	563	-359

Deze berekeningen zijn puur een indicatie van de benodigde capaciteit. Naast capaciteit is reisafstand natuurlijk een belangrijk thema. De Waterstee, De Wellen en Laco Strijen liggen relatief dicht bij elkaar. Als wordt gekozen voor drie zwembaden in de gemeente in plaats van de huidige vier zwembaden is het qua reisafstanden het meest aantrekkelijk als één zwembad in de omgeving Numansdorp wordt gevestigd en één zwembad op (of in de omgeving van) de locatie van Laco Strijen of De Wellen. Door sluiting van Laco Strijen of De Wellen wordt vooral de reisafstand voor de inwoners van de kernen 's-Gravendeel en Strijen langer. Inwoners van 's-Gravendeel reizen nu gemiddeld 1,1 kilometer naar het dichtstbijzijnde zwembad, als De Wellen gesloten wordt reizen zij gemiddeld 8,7 kilometer naar Laco Strijen. Inwoners van Strijen reizen nu gemiddeld 1,6 kilometer naar het dichtstbijzijnde zwembad, als Laco Strijen gesloten wordt reizen zij gemiddeld 8,2 kilometer naar De Wellen.

Niet alleen dient rekening te worden gehouden met reisafstand, maar ook met bereikbaarheid van de zwembaden. Hierbij speelt de bereikbaarheid met het openbaar vervoer bijvoorbeeld een rol voor ouderen, maar ook de bereikbaarheid van het zwembad door scholen. Uit de inventarisatie blijkt dat op dit moment voor drie scholen Laco Strijen het meest dichtstbijzijnde zwembad is en voor zeven scholen is De Wellen het meest dichtstbijzijnd. Als gekozen wordt voor sluiting van een van deze zwembaden zullen scholen per definitie een grotere afstand moeten afleggen om te kunnen gaan schoolzwemmen.

6.3 Locatie

Voor nieuwbouw heeft de gemeente twee locaties op het oog: locatie Meestooflaan en Project Zuidrand (kaart 6.2). In dit onderzoek wordt ingegaan op de locatie Zuidrand en de afwegingen die een rol spelen bij deze locatie. Voor locatie Meestooflaan is geen analyse gemaakt. Deze locatie is uit onderzoek van Andres in 2017 als potentieel beste locatie uit de bus gekomen van de drie onderzochte locaties. Project Zuidrand was daarin nog niet meegenomen als potentiële locatie.

Kaart 6.2 Potentiële locaties voor nieuw zwembad in plaats van De Waterstee

Legenda: 1: De Waterstee; 2: Locatie Zuidrand (de precieze locatie van het zwembad ligt nog niet vast, maar er is een keuze gemaakt deze in het noorden van het te ontwikkelen gebied te plaatsen in verband met bereikbaarheid); 3: Locatie Meestooflaan.
Kaartvervaardiging: Mulier Instituut.

Project Zuidrand

In het project Zuidrand staat de gebiedsontwikkeling van het gebied ten zuiden van Numansdorp centraal. In dit gebied wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden voor een recreatiepark. Mogelijk kan op dit recreatiepark een zwembad worden gerealiseerd. Hierbij is het interessant om te kijken naar het koppelen van een openbare voorziening aan een voorziening voor het recreatiepark. Een aantal afwegingen spelen daarbij een belangrijke rol: type zwemwater, reisafstanden en mogelijke beheersvorm.

Capaciteit

Bij een recreatiepark wordt vaak uitgegaan van aanbod van recreatief zwemwater, zodat gasten zich kunnen vermaken tijdens hun verblijf en als slechtweervoorziening. Dit aanbod sluit niet aan op de behoefte van de inwoners van de gemeente Hoeksche Waard. De Boogerd en Laco Strijen bieden voldoende recreatieve mogelijkheden voor inwoners van de gemeente. In de gemeente is juist meer behoefte aan functioneel zwemwater in de vorm van een wedstrijdbassin en mogelijk een doelgroepenbassin. Om het aanbod aan te laten sluiten bij de behoefte van de bevolking dient dan naast recreatief aanbod ook een bassin gerealiseerd te worden dat geschikt is voor functioneel zwemmen. Hierbij valt te denken aan een combinatie van een recreatiebassin met recreatieve voorzieningen als glijbanen en een wildwaterkreek en een wedstrijdbassin met een lagere temperatuur dat ingezet kan worden voor de zwemsport. Het is ook van belang dat de luchttemperatuur bij het wedstrijdbassin niet te hoog is, zodat de wedstrijdsport op een gezonde manier beoefend kan worden.

Om de capaciteit invulling te geven is het van belang na te denken over de behoeftes van verschillende partijen door het jaar heen. Het recreatiepark zal met name in de vakanties en de weekenden gasten hebben die gebruik willen maken van het zwembad. Dit betekent dat er op die momenten minder/geen ruimte is voor inwoners van de gemeente Hoeksche Waard om gebruik te maken van het zwembad. De verenigingen hebben bijvoorbeeld ook behoefte aan ruimte voor wedstrijden. Dit zal betekenen dat het wenselijk is dat het wedstrijdbassin af te sluiten is van het recreatieve gedeelte en ook in het weekend kan worden ingezet voor de vereniging. In grote openbare zwembaden in Nederland is een dergelijke afscheiding ook vaak te zien, waarin het recreatieve gedeelte en het zwemsportgedeelte aparte kleedruimtes en een aparte ingang hebben, maar waar de zwemzalen wel kunnen worden samengevoegd. Het is dus van belang dat er goed wordt nagedacht over de mogelijkheid van het combineren van functies voor verschillende activiteiten in het zwembad.

Reisafstand
Een zwembad bij het recreatiepark betekent per definitie dat het zwembad niet in de kern van het dorp zal liggen. De reisafstand zal hierdoor worden vergroot. Uit berekeningen blijkt dat dit voor de inwoners van Numansdorp gemiddeld een kilometer verder reizen is. Naast reisafstand is bereikbaarheid ook van belang. Voor de doelgroep ouderen is het van belang dat het zwembad goed bereikbaar is met het openbaar vervoer en voor kinderen is het van belang dat zij eventueel met de fiets naar het zwembad kunnen. Doordat het zwembad niet gelegen is in de dorpskern, is de bereikbaarheid wat minder en dient de gemeente aanvullende maatregelen te treffen. Hierbij kan gedacht worden aan een extra verbinding van het openbaar vervoer en een fietspad los van de rijbaan met veilige oversteekplaatsen om bezoekers van het zwembad op een veilige manier door het gebied buiten de bebouwde kom te laten fietsen.

Beheersvorm
Het voordeel van een zwembad bij een recreatiepark dat ook ingezet kan worden voor de inwoners van de gemeente is dat er een samenwerking kan ontstaan tussen de exploitant van het recreatiepark en de gemeente. In deze samenwerking kunnen de kosten voor bouw, beheer en onderhoud van het zwembad door de twee partijen worden gedeeld. De bouw van een zwembad is kostbaar. Hoe meer elementen worden toegevoegd, hoe duurder het wordt. Als in het zwembad wordt voorzien in een recreatieve functie, is het voor de gemeente alleen aantrekkelijk als de kosten voor de bouw van het zwembad (deels) worden gedragen door het recreatiepark. Voor beheer en onderhoud zijn verschillende vormen mogelijk. Het eigenaarschap kan of bij de gemeente belegd zijn of bij de exploitant van het recreatiepark. Als de gemeente eigenaar is, kan zij de exploitant van het recreatiepark aanstellen als exploitant van het zwembad. Dan krijgt de gemeente eenzelfde soort relatie met deze exploitant als met de andere exploitanten van zwembaden in de gemeente. Het eigenaarschap van het zwembad kan ook in handen zijn van de exploitant van het recreatiepark. De gemeente kan dan middels contractuele afspraken bepaalde uren vastleggen dat het zwembad gebruikt kan worden door inwoners van de gemeente Hoeksche Waard voor verschillende activiteiten en hiervoor een exploitatiebijdrage leveren. Hierbij kunnen nog verschillende afspraken worden gemaakt met betrekking tot bijvoorbeeld het inzetten van personeel van het recreatiepark of personeel van de gemeente zelf. De optie waarin het recreatiepark eigenaar is van het zwembad is voor de gemeente financieel waarschijnlijk een aantrekkelijkere optie dan dat zij eigenaar is.

6.4 Conclusie

Op basis van dit hoofdstuk wordt geconcludeerd dat de sluiting van De Waterstee zonder te voorzien in een nieuw zwembad niet de meest voor de hand liggende keuze is, door de grote behoefte aan zwemwater voor de zwemsport. Het ligt meer voor de hand om De Waterstee opnieuw te bouwen, zodat het nieuwe zwembad beter aansluit bij de behoefte aan zwemwater voor de zwemsport. Als zwembad De Waterstee opnieuw wordt gebouwd en de andere zwembaden blijven bestaan, wordt bij het nieuw bouwen uitgegaan van een configuratie van één wedstrijdbassin van 5 banen van 25-meter. Dit voldoet

niet aan de wens van de vereniging en is qua temperatuurdifferentiatie lastiger in gebruik. De optie om het aantal zwembaden in de gemeente terug te brengen naar drie (door sluiting van Laco Strijen of De Wellen) in plaats van vier zwembaden, maakt het mogelijk om een zwembad te bouwen met een 8-baans 25-meterbassin en eventueel een doelgroepenbassin van 150-200m^2. Dit sluit beter aan bij de behoeftes voor zowel de zwemsport als voor doelgroepenactiviteiten. Consequentie is wel dat de reisafstand voor inwoners uit met name 's-Gravendeel (bij sluiting De Wellen) of Strijen (bij sluiting Laco Strijen) wordt vergroot.

Voor vervangende nieuwbouw van zwembad De Waterstee zijn twee locaties in beeld: locatie Meestooflaan die uit eerder onderzoek als beste locatie uit de bus kwam en Project Zuidrand. Project Zuidrand biedt wellicht de mogelijkheid om een openbaar zwembad te combineren met een zwembad bij een recreatiepark. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden met de andere behoeftes die recreatieve bezoekers van een zwembad hebben ten opzichte van de behoefte aan bijvoorbeeld zwemsport in de gemeente Hoeksche Waard. Wat betreft capaciteit is het vanwege de behoeftes van de inwoners van de gemeente Hoeksche Waard niet de meest voor de hand liggende keuze om het zwembad met het recreatiepark te combineren. Ook zijn reisafstand en bereikbaarheid belangrijke thema's. Wat betreft reisafstand, zullen inwoners iets verder moeten reizen, omdat het zwembad niet in de kern van het dorp ligt. Belangrijk is dat het zwembad waarschijnlijk in een gebied buiten de bebouwde kom ligt, dus er moet goed nagedacht worden over veiligheid en openbaar vervoerverbinding. De belangrijkste positieve overweging van het plaatsen van een zwembad bij het recreatiepark is dat er een mogelijkheid bestaat op samenwerking in bouw, beheer en onderhoud van het zwembad door het recreatiepak en de gemeente, waardoor het financieel aantrekkelijker wordt voor de gemeente.

7. Conclusie

In dit onderzoek is de behoefte aan overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard in kaart gebracht om uitspraken te kunnen doen over het benodigde zwemwater in de gemeente en het aantal benodigde zwembaden nu en in de toekomst (2030 en 2040).

Het aanbod aan overdekt zwemwater in de gemeente Hoeksche Waard bestaat op dit moment uit vier gemeentelijke zwembaden en één zwemschool waar alleen zwemles wordt aangeboden. De Boogerd beschikt over een 6-baans 25-meterbassin, recreatiebassin, peuterbassin en ligweide, De Wellen beschikt over een 5-baans 25-meterbassin, Laco Strijen beschikt ook over een 5-baans 25-meterbassin en een recreatiebassin, De Waterstee beschikt over een 4-baans 25-meterbassin en een klein instructiebassin. Naast de overdekte zwembaden zijn er ook twee openluchtzwembaden in de gemeente, waarvan Buitenzwembad Het Centrum een erg lokaal karakter heeft. Recreatieoord Binnenmaas beschikt over meer voorzieningen. In alle omliggende gemeenten van Hoeksche Waard bevinden zich ook zwembaden. Deze zwembaden bieden veelal dezelfde faciliteiten. Voor de zwemsport is in sommige gemeenten geen geschikt zwemwater beschikbaar. Het is mogelijk dat inwoners uit deze gemeenten voor deze activiteiten uitwijken naar andere gemeenten, waaronder Hoeksche Waard. In vergelijking met referentiegemeenten heeft Hoeksche Waard relatief veel zwemwater voor alle onderscheidde activiteiten (leren zwemmen, zwemsport, banenzwemmen, doelgroepenzwemmen en pretzwemmen).

Bij het in kaart brengen van de verzorgingsgebieden valt op dat voor 44 procent van de inwoners van de gemeente Hoeksche Waard zwembad De Boogerd het meest dichtstbijzijnde zwembad is, voor 22 procent De Waterstee, voor 19 procent De Wellen en voor 15 procent Laco Strijen. Inwoners van de gemeente Hoeksche Waard reizen gemiddeld 3,6 kilometer naar het dichtstbijzijnde gemeentelijke zwembad. De verschillen tussen de kernen in de gemeente zijn groot. Voor inwoners uit Goudswaard, Piershil en Nieuw-Beijerland is een gemeentelijk zwembad buiten de gemeente qua reisafstand dichterbij dan de zwembaden binnen de gemeente, maar door de veerpont die zij dan moeten nemen zal de reistijd sterk vergoot worden. Op basis van deze analyse wordt verwacht dat de meeste inwoners van de gemeente Hoeksche Waard gebruik zullen maken van de zwembaden binnen de gemeente.

De gemeente Hoeksche Waard is een groeiende gemeente. De groei beperkt zich echter wel tot de leeftijdsgroep ouderen (65+). Het aantal kinderen in de gemeente neemt juist wat af. Dit heeft effect op de toekomstige behoefte aan verschillende activiteiten. De behoefteberekeningen op basis van de huidige programmering laten zien dat voor de activiteit leren zwemmen voldoende uren beschikbaar zijn en dat in de toekomst de vraag terugloopt. Voor zwemsport en doelgroepenzwemmen zijn op dit moment relatief weinig uren ingepland. Vooral voor doelgroepenzwemmen is er in de toekomst door de vergrijzing meer potentie voor het aanbieden van activiteiten. Voor banenzwemmen komen de geplande uren overeen met de behoefte. Voor pretzwemmen wordt verwacht dat het aanbod in de gemeente aansluit bij de behoefte. Als berekeningen worden gemaakt op basis van een voorbeeldprogrammering, dan is in principe voor alle activiteiten voldoende zwemwater aanwezig in de gemeente. De verwachting is wel dat de zwemsport een klein tekort aan zwemwater houdt, maar dit tekort is onvoldoende om te voorzien in een extra bassin. Voor leszwemmen en zwemsport wordt de behoefte in de toekomst wat minder. Voor doelgroepenzwemmen gaat de behoefte sterk omhoog. De behoefte aan banenzwemmen en pretzwemmen verandert naar verwachting weinig.

Voor de toekomst is al eerder het besluit genomen om De Waterstee in Numansdorp te vervangen. Dit besluit is te begrijpen gelet op de hoge kosten voor renovatie en onderhoud, het niet voldoen duurzaamheidseisen en beperkingen die de aanwezige capaciteit met zich meebrengt voor de zwemsport. In dit onderzoek is bezien wat de opties zijn voor aanpassingen in configuratie van zwemwater bij sluiting van zwembad De Waterstee. Bij sluiting van De Waterstee is het nodig om een nieuw zwembad te bouwen

om te voorkomen dat een tekort aan zwemwater ontstaat voor de zwemsport. Numansdorp is na Oud-Beijerland de tweede grootste kern van de gemeente en heeft een sterk toenemende bevolking. Als het zwembad wordt gesloten, wordt de reisafstand voor inwoners uit deze kern sterk vergroot, waardoor nieuw bouwen in de nabijheid van Numansdorp een voor de hand liggende optie is.

De keuze voor nieuwbouw geeft flexibiliteit in de bouw van een nieuw zwembad. Hiervoor zijn twee scenario's doorgerekend. Het eerste scenario's gaat uit van nieuwbouw en het blijven bestaan van de andere drie zwembaden in de gemeente. In dit scenario is alleen voor de zwemsport een extra zwemwaterbehoefte in de vorm van een 5-baans 25-meterbassin.
Voordeel van scenario 1:

- Reisafstand wijzigt nagenoeg niet, waardoor er een zwembad blijft bestaan op korte afstand.

Nadelen scenario 1:

- Overschot aan zwemwater voor andere activiteiten dan zwemsport;
- Bezoekers zullen zich verdelen over de zwembaden, wat exploitatie van de zwembaden minder aantrekkelijk maakt;
- De kosten voor het exploiteren en onderhouden van vier zwembaden zijn hoger dan voor drie zwembaden;
- Bijbouwen van een zwembad met één zwembassin geeft te weinig mogelijkheden om te differentiëren in de zwemwatertemperatuur voor zwemsport en doelgroepenzwemmen;
- De capaciteit sluit niet aan bij de wens van de verenigingen om gebruik te kunnen maken van een groter zwembad (bij voorkeur 8-baans 25-meter) voor wedstrijden.

Het tweede scenario betreft niet alleen De Waterstee, maar ook de andere zwembaden in de gemeente bij het bepalen van de configuratie. In dit scenario zal één van de relatief nabij gelegen zwembaden Laco Strijen en De Wellen gesloten worden. Dit betekent dat toegewerkt wordt naar drie gemeentelijke zwembaden: De Boogerd, nieuw zwembad in Numansdorp (ter vervanging van De Waterstee) en één zwembad in het oosten van de gemeente.
Voordelen van scenario 2:

- Meer flexibiliteit in de verdeling van zwemwater in de gemeente;
- De optie voor een wedstrijdbassin en doelgroepenbassin geeft de mogelijkheid om temperatuur te differentiëren en zo voor meer activiteiten geschikt te zijn;
- Bredere inzetbaarheid van de zwembassins zullen leiden tot gemakkelijker exploitatie van het zwembad;
- Exploitatie en onderhoudskosten voor drie zwembaden zijn lager dan voor vier zwembaden.

Nadelen van scenario 2:

- De reisafstand wordt sterk vergroot voor inwoners van de kernen Strijen (bij sluiting Laco Strijen) of 's-Gravendeel (bij sluiting De Wellen);
- Ook in deze situatie blijft sprake van overcapaciteit, met name van een groot wedstrijdbassin dat vooral voor de zwemsport benodigd is, maar niet voor alle andere activiteiten.

Voor nieuwbouw in of in de omgeving van Numansdorp zijn twee locaties aan de orde:

1. Locatie Meestooflaan, die als beste uit de bus kwam in de Haalbaarheidsverkenning van Andres in 2017;
2. Locatie in project Zuidrand, dat niet in voornoemd onderzoek is meegenomen. In dit rapport zijn drie aspecten verkent: capaciteitsbehoefte, reisafstand en beheersvorm.

In project Zuidrand is een recreatiepark gedacht met een elk weervoorziening als wenselijk element, een functie die het zwembad goed kan invullen. Als de samenwerking financieel aantrekkelijk is kan dit een belangrijk voordeel zijn voor de gemeente, wat kan leiden tot het besluit om voor project Zuidrand te kiezen. De gemeente is in dat geval niet volledig verantwoordelijk voor de stichtings-, exploitatie- en

onderhoudskosten. Ten tijde van dit onderzoek is onbekend of dit financiële voordeel kan worden behaald en of er goede beheerafspraken gemaakt kunnen worden zodat gebruiksmogelijkheden voor inwoners en verenigingen goed geborgd zijn. Vanuit het recreatiepark is er vooral behoefte aan recreatief zwemwater voor pretzwemmen, terwijl het behoefte onderzoek laat zien dat daar geen tekort aan is in de gemeente. Qua benodigde capaciteit in de gemeente, met name functioneel zwemwater voor de zwemsport, en qua reisafstand en bereikbaarheid ligt het niet voor de hand om het nieuwe zwembad te realiseren binnen het project Zuidrand. Aanbevolen wordt om passend bij het functioneel karakter van het zwembad te kiezen voor een locatie in de buurt van de kern Numansdorp.

Samengevat

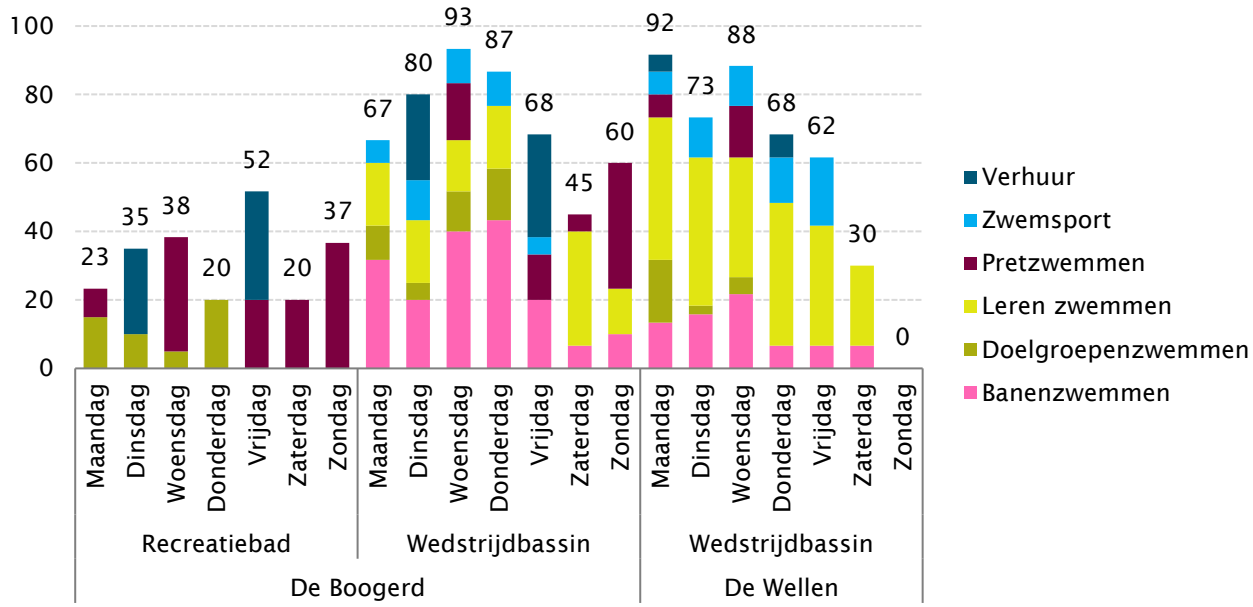
De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn als volgt:

- In de gemeente Hoeksche Waard is nog extra behoefte aan zwemwater voor de zwemsport;
- De huidige configuratie van de zwembaden sluit niet aan bij de behoefte aan temperatuurdifferentiatie voor de zwemsport en doelgroepenactiviteiten;
- De gemeente zou kunnen volstaan met drie in plaats van vier gemeentelijke zwembaden;
- Op basis van reisafstanden wordt geadviseerd de spreiding van de zwembaden als volgt invulling te geven: één zwembad in Oud-Beijerland, één zwembad rondom Numansdorp en één zwembad in het oosten van de gemeente;
- Voor huidig zwembad De Waterstee wordt geadviseerd te kijken naar nieuwbouw om goed aan te kunnen sluiten bij de behoeftes die een rol spelen in de gemeente. Project Zuidrand biedt hiervoor een minder op basis van capaciteit en reisafstand een minder aantrekkelijk alternatief als de locatie Meestooflaan.

Bijlagen

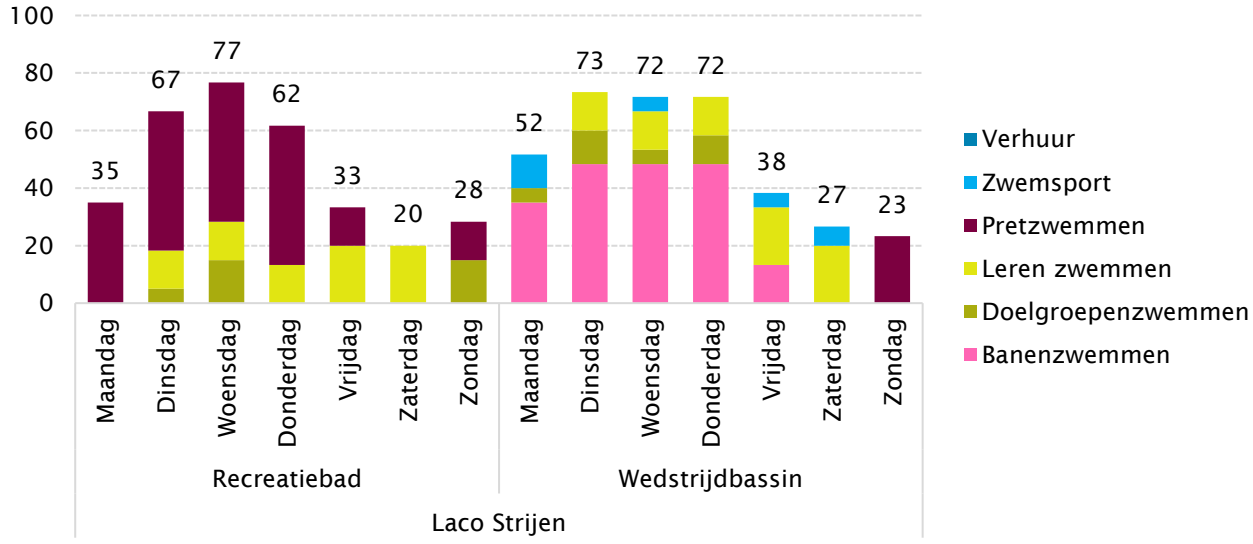
Bijlage 1 – Huidige programmering gemeentelijke zwembaden in Hoeksche Waard

Figuur b1.1 Bezetting De Boogerd en De Wellen o.b.v. rooster 2020 (in procenten van openstellingsuren 7:00-22:00 uur)

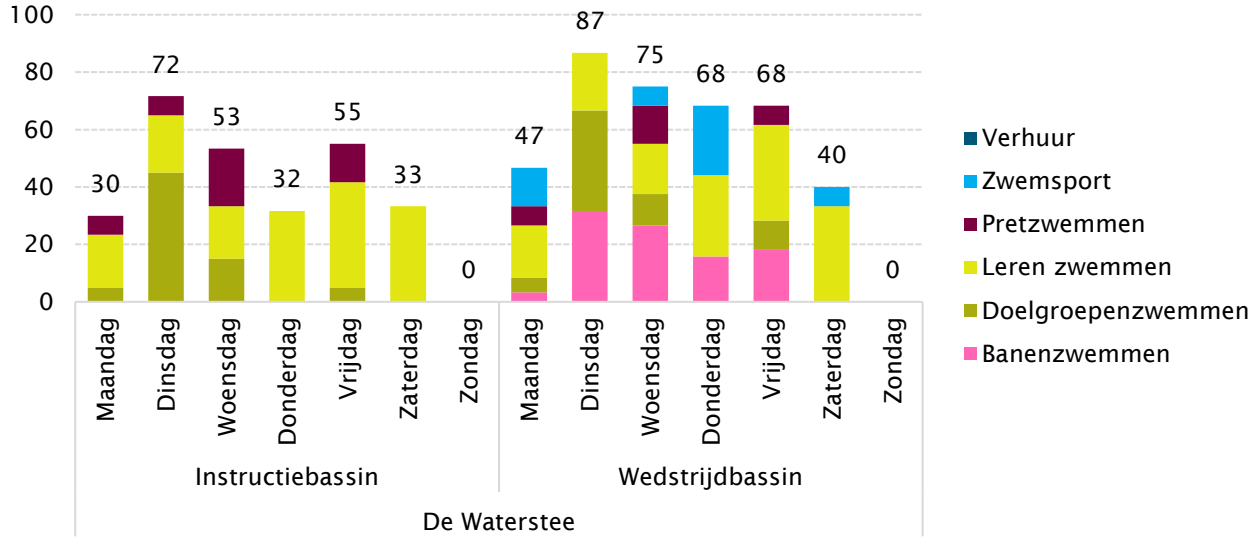
Bron: Bres Accommodaties, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur b1.2 Bezetting Laco Strijen o.b.v. rooster 2020 (in procenten van openstellingsuren 7:00-22:00 uur)

Bron: Laco Strijen, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur b1.3 Bezetting Sportfondsen De Waterstee o.b.v. rooster 2020 (in procenten van openstellingsuren 7:00-22:00 uur)

Bron: Sportfondsen De Waterstee, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Bijlage 2 – Uitgangspunten planningsinstrument zwemwater

Het planningsinstrument krijgt invulling op basis van een aantal uitgangspunten. Hiervoor putten we uit landelijke cijfers van het Mulier Instituut over leren zwemmen (Floor et al., 2020) en worden cijfers afkomstig uit Hoeksche Waard meegenomen. In deze bijlage staan per activiteit de uitgangspunten vermeld die zijn gebruikt voor de analyse.

Leren zwemmen: leszwemmen

Algemene uitgangspunten

- de aanname dat kinderen in Hoeksche Waard niet afwijken van het landelijk gemiddelde zwemdiplomabezit (4% heeft geen diploma, 12% alleen het A-diploma, 47% bezit het A- en B-diploma, 37% heeft het A-, B- en C-diploma);
- de aanname dat kinderen in Hoeksche Waard gemiddeld even lang doen over het behalen van een zwemdiploma als het Nederlands gemiddelde (48 uur voor A-diploma, 12 uur voor B-diploma en 12 uur voor C-diploma);
- kinderen ongeveer 10,7 m^2 zwemwater per persoon nodig hebben tijdens de zwemles. Dit betekent dat in een zwembad van 250m^2 gelijktijdig ongeveer 24 kinderen zwemles kunnen krijgen.

Situatie gemeente Hoeksche Waard

- in Hoeksche Waard is in de gemeentelijke zwembaden 1.618 m^2 zwemwater geschikt voor zwemles. Bij de overige overdekte zwembaden in Hoeksche Waard is 63 m^2 geschikt;
- de zwembaden in Hoeksche Waard hebben onderstaand aantal uren per week beschikbaar voor zwemles op basis van huidige programmering:
    - De Boogerd: wedstrijdbassin: 18 uur;
    - De Wellen: wedstrijdbassin: 15 uur;
    - De Waterstee: wedstrijdbassin en instructiebassin: 10 uur;
    - Laco Strijen: wedstrijdbassin en recreatiebassin: 12 uur;
- de zwembaden in Hoeksche Waard bieden gemiddeld 40 weken per jaar zwemles aan.

Theoretische behoefte

- In de voorbeeldprogrammering wordt uitgegaan van een openstelling van 15 uur voor het wedstrijdbassin en 20 uur voor het recreatie-/instructiebassin.

Leren zwemmen: schoolzwemmen

Voor schoolzwemmen zijn geen algemene uitgangspunten gehanteerd, maar is gekeken naar het programma dat nu in de gemeente Hoeksche Waard wordt uitgevoerd. Hierbij wordt uitgegaan van:

- De Wellen: ongeveer 540 kinderen nemen eens in de twee weken deel aan schoolzwemmen gedurende 1 uur. Het wedstrijdbassin is 11 uur in de week geprogrammeerd voor deze activiteit.
- De Waterstee: ongeveer 470 kinderen nemen eens in de twee weken deel aan het schoolzwemprogramma gedurende 45 minuten. Het wedstrijdbassin is 6 uur in de week geprogrammeerd voor deze activiteit.

Toekomst:

- Scenario 1: schoolzwemmen wordt volledig afgeschaft.
- Scenario 2: alle kinderen uit groep 4 en 5 in de gemeente Hoeksche Waard nemen deel aan schoolzwemmen in het dichtstbijzijnde openbare zwembad. Het programma bestaat uit eens in de twee weken 45 minuten schoolzwemmen.

Zwemsport

Algemene uitgangspunten

- zwemsport wordt, gemiddeld gezien, beoefend door kinderen en volwassenen in de leeftijdscategorie 8-65 jaar;
- deelname aan zwemsport per leeftijdscategorie is als volgt: 8-14 jaar: 2,5%; 15-24 jaar: 1,3%; 25-44 jaar: 0,7%; 45-64 jaar: 0,5%
- sport wordt uitgeoefend gedurende 40 weken per jaar;
- per activiteit binnen de zwemsport worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
    - wedstrijdzwemmen: gemiddeld 6 personen in een 25-meterbaan, gedurende 1 uur per training, 2 keer in de week;
    - waterpolo: gemiddeld 24 personen in een 6-baans 25-meterbassin, gedurende 1 uur per training, 2 keer in de week;
    - duiken: gemiddeld 20 personen in een 6-baans 25-meterbassin, gedurende 1 uur per training, 2 keer in de week.

Situatie gemeente Hoeksche Waard

- in Hoeksche Waard is 1.225 m^2 zwemwater geschikt voor de zwemsport;
- in Hoeksche Waard zijn volgens de huidige programmering de volgende uren ingeroosterd voor sport:
    - De Boogerd: wedstrijdbassin: 7 uur;
    - Laco Strijen: wedstrijdbassin: 4 uur;
    - De Wellen: wedstrijdbassin: 10 uur;
    - De Waterstee: wedstrijdbassin: 8 uur;
- het ledental van de verenigingen aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB) in de gemeente Hoeksche Waard is nog niet op het niveau van de herindeelde gemeente beschikbaar. Wel is voor de voormalige gemeenten inzichtelijk gemaakt wat het percentage van de bevolking is dat lid is van een KNZB-vereniging: Binnenmaas 0,7%, Cromstrijen 0,8% Korendijk 0,3%, Oud-Beijerland 0,7% en Strijen 0,6%. Landelijk is 0,8 procent van de bevolking lid van een KNZB vereniging (RIVM, 2019).

Theoretische behoefte

- In de voorbeeldprogrammering wordt uitgegaan van een openstelling van 12 uur voor het wedstrijdbassin.

Banenzwemmen

Algemene uitgangspunten

- banenzwemmen is een activiteit die wordt aangeboden voor volwassenen; de leeftijdscategorie voor deze activiteit ligt op 18 jaar en ouder;
- deelname aan banenzwemmen per leeftijdscategorie is als volgt: 18-24 jaar: 14,1%; 25-44 jaar: 11,7%; 45-65 jaar: 6,9%; 65 jaar en ouder: 6,4%;
- één keer banenzwemmen duurt gemiddeld 48 minuten;
- gemiddeld gaan banenzwemmers twee keer in de drie weken banenzwemmen;
- banenzwemmen is mogelijk gedurende 44 weken per jaar;
- gemiddeld kunnen zes personen gelijktijdig gebruikmaken van een 25-meterbaan en twaalf personen van een 50-meterbaan;

Situatie gemeente Hoeksche Waard

- in de gemeente Hoeksche Waard is 1.225 m^2 zwemwater geschikt voor banenzwemmen.
- in Hoeksche Waard zijn volgens de huidige programmering de volgende uren ingeroosterd voor banenzwemmen:
    - De Boogerd: wedstrijdbassin: 26 uur;

- Laco Strijen: wedstrijdbassin: 29 uur;
- De Wellen: wedstrijdbassin: 11 uur;
- De Waterstee: wedstrijdbassin: 14 uur.

Theoretische behoefte

- In de voorbeeldprogrammering wordt uitgegaan van een openstelling van 28 uur voor het wedstrijdbassin.

Doelgroepenzwemmen

Algemene uitgangspunten

- doelgroepenzwemmen is zeer divers en voor alle leeftijden zijn activiteiten beschikbaar;
- deelname aan doelgroepenzwemmen per leeftijdscategorie is als volgt: 0-17-jarigen: 0,4%; 18-24 jaar: 3,0%; 25-44 jaar: 4,9%; 45-65 jaar: 2,4%; 65 jaar en ouder: 4,5%;
- één keer doelgroepenzwemmen duurt gemiddeld 40 minuten voor kinderen en 45 minuten voor volwassenen;
- gemiddeld gaan kinderen eens in de twee weken doelgroepenzwemmen en volwassenen bijna één keer per week;
- doelgroepenzwemmen is mogelijk gedurende 44 weken per jaar;
- per persoon is gemiddeld 12,0 m^2 zwemwater benodigd tijdens doelgroepenzwemmen.

Situatie gemeente Hoeksche Waard

- in de gemeente Hoeksche Waard is 1.712 m^2 zwemwater geschikt voor doelgroepenzwemmen.
- in Hoeksche Waard zijn volgens de huidige programmering de volgende uren ingeroosterd voor doelgroepenzwemmen:
  - De Boogerd: wedstrijdbassin: 6 uur; recreatiebassin: 8 uur;
  - Laco Strijen: wedstrijdbassin en recreatiebassin: 5 uur;
  - De Wellen: wedstrijdbassin: 4 uur;
  - De Waterstee: wedstrijdbassin: 9,5 uur; instructiebassin: 10,5 uur.

Theoretische behoefte

- In de voorbeeldprogrammering wordt uitgegaan van een openstelling van 16 uur voor het wedstrijdbassin en 19 uur voor het recreatie-/instructiebassin.

Bijlage 3 – Reisafstanden basisscholen naar dichtstbijzijnde zwembaden

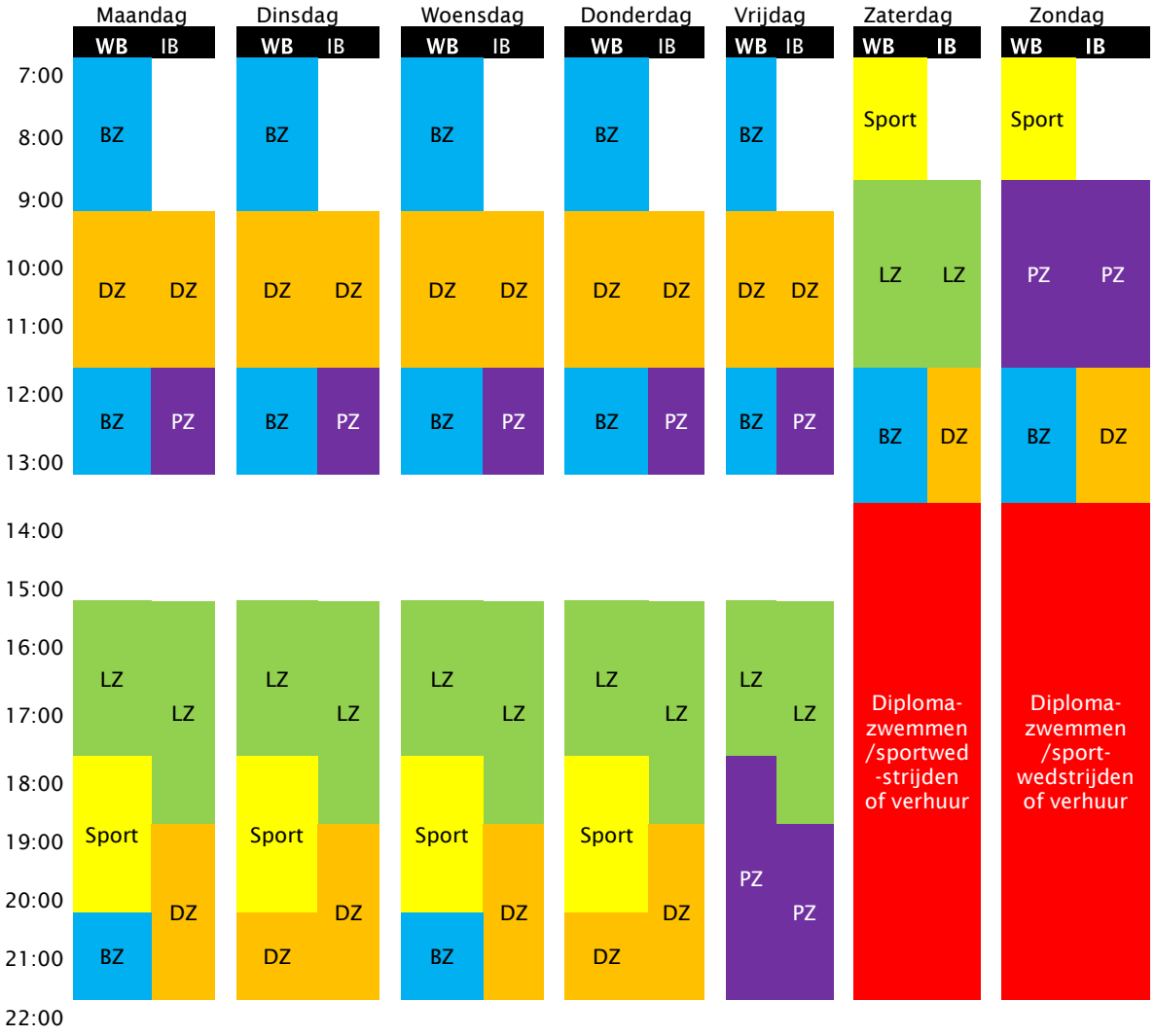
Tabel b3.1 Reisafstanden basisscholen in de gemeente Hoeksche Waard naar dischtbijzijnde zwembaden (afstand in kilometers)

Naam	Dichtstbijzijnde zwembad	Afstand
Sabina van Egmond	De Boogerd	0,1
Leeuwenhartschool	De Boogerd	0,5
Openbare Basisschool De Schelf	De Wellen	0,7
Christelijke Basisschool De Bouwsteen	De Wellen	0,7
Basisschool De Parel	Laco Strijen	0,8
Openbare Basisschool de Zevensprong Noord	De Boogerd	0,9
Reformatorische Basisschool Eben Haezer	De Boogerd	0,9
Christelijke Basisschool De Bron	De Waterstee	1,1
Basisschool de Takkenbosse	De Waterstee	1,1
OBS De Meerwaarde	Laco Strijen	1,2
Basisschool De Dubbeldekker	De Waterstee	1,3
De Kriekenhof	De Boogerd	1,5
Openbare Basisschool de Zevensprong Centrum	De Boogerd	1,5
Keuchenius	De Boogerd	2,0
Openbare Basisschool de Tandem	De Boogerd	2,1
Kath BS St Willibrordus	De Boogerd	2,1
Sabrina van Egmond, Poortwijk	De Boogerd	2,3
OBS de Klinker	De Boogerd	2,4
De Hoeksteen	De Boogerd	2,6
Het Talent	De Wellen	3,8
Basisschool Rehoboth	Laco Strijen	4,7
Christelijke Basisschool De Regenboog (Heinenoord)	De Boogerd	5,0
Het Anker	De Boogerd	5,1
Openbare Basisschool de Pijler	De Wellen	5,2
Christelijke Basisschool De Vliet	De Waterstee	5,2
Basisschool Petrus Datheen	De Wellen	5,5
Protestants Christelijke Basisschool De Schelp	De Wellen	5,6
Basisschool de Blieken	De Waterstee	5,7
Het Driespan	De Wellen	5,7
Reformatorische Basisschool Groen van Prinsterschool	De Waterstee	5,8
Christelijke Basisschool De Regenboog (Zuid-Beijerland)	De Waterstee	6,7
De Eendragt	De Waterstee	6,8
Basisschool De Weerklank	De Boogerd	7,1
De Vlashoek	De Boogerd	7,1
Protestants Christelijke Basisschool De Molenwiek	De Boogerd	7,1
School met De Bijbel	De Boogerd	7,1
Onder de Wieken	De Boogerd	7,1
De Boomgaard	De Boogerd	7,2
Burgemeester van Bommelschool	De Boogerd	7,3
Protestants Christelijke Basisschool De Wegwijzer	De Boogerd	10,3
't Kraaienest	De Boogerd	10,4
De Gouwaert	De Boogerd	12,2
School met De Bijbel	De Boogerd	12,5

Bijlage 4 – Voorbeeldprogrammering blokkenschema

Legenda

- Leren zwemmen
- Sport
- Banenzwemmen
- Doelgroepenzwemmen
- Pretzwemmen

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl